

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים

ליום 30 ביוני 2019

Q2

תוכן העניינים

5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
46	3. סקירת הסיכונים
67	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקורות ונהלים
68	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
71	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 ביוני 2019
75	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
85	ביאורים לדוחות הכספיים
203	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
207	5. ממשל תאגידי
208	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם
220	7. נספחים
234	מילון מונחים
237	אינדקס

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2019

Q2

תוכן העניינים

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	1.1. מידע צופה פני עתיד
11	1.2. מידע כספי תמציתי
14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
15	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
16	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
19	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
25	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
35	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
41	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
44	2.6. חברות עיקריות
46	3. סקירת הסיכונים
46	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
47	3.2. סיכון אשראי
63	3.3. סיכון שוק
64	3.4. סיכון נזילות ומימון
65	3.5. סיכון צינת
65	3.6. סיכונים אחרים
65	3.7. טבלת גורמי סיכון
67	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
67	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
67	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

12	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
17	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין
19	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
20	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
21	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
22	טבלה 2-5: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
22	טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות
23	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
24	טבלה 2-8: רווח כולל
25	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
25	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים
26	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
26	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
27	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
27	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
28	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
28	טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
28	טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
29	טבלה 2-18: מכשירים נגזרים
30	טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
32	טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון
33	טבלה 2-21: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון
34	טבלה 2-22: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
34	טבלה 2-23: יחס מינוף
35	טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
41	טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
47	טבלה 3-1: סיכון אשראי בעייתי
47	טבלה 3-2: נכסים שאינם מבצעים
48	טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית
50	טבלה 3-4: מדדי סיכון אשראי
51	טבלה 3-5: סיכון אשראי לפי ענפי משק
54	טבלה 3-6: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
54	טבלה 3-7: חשיפות עיקריות למדינות זרות
55	טבלה 3-8: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
56	טבלה 3-9: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
56	טבלה 3-10: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
57	טבלה 3-11: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
57	טבלה 3-12: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים
58	טבלה 3-13: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
59	טבלה 3-14: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
59	טבלה 3-15: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
60	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
60	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
60	טבלה 3-18: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל
61	טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
62	טבלה 3-20: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

62	טבלה 21-3: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 30 ביוני 2019
63	טבלה 22-3: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
64	טבלה 23-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
64	טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית
65	טבלה 25-3: יחס כיסוי הנזילות
66	טבלה 26-3: חומרת גורמי הסיכון

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 14 באוגוסט 2019, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 30 ביוני 2019 ולתקופה ינואר-יוני 2019.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתמשו בכלל, או יתמשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

1.2 מידע כספי תמציתי

בהמשך לאמור בסעיף 2.6.1 לדוח הדירקטוריון של הבנק לשנת 2018 לעניין היערכות הבנק להיפרדות מקבוצת ישראלכרט, בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרותיות"), ביום 8 באפריל 2019 מכר הבנק בהצעת מכר לציבור כ-65.2% מהונה של ישראלכרט. לאחר המכירה נותר הבנק עם החזקה של כ-33% ממניות ישראלכרט, שמטופלת לפי שיטת השווי המאזני.

החל מהדוחות הכספיים הרבעוני השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראלכרט סווגה כ"פעילות מופסקת". בהתאם, עד הרבעון הראשון לשנת 2019, הבנק הציג את כל הנכסים וכל ההתחייבויות המשויכים לפעילות קבוצת ישראלכרט בשורות נפרדות במאזן. באופן דומה הציג הבנק בנפרד בדוח רווח והפסד את הרווח המיוחס לפעילות המופסקת לכל תקופת דיווח.

ברבעון השני לשנת 2019, לאחר המכירה נותר הבנק עם השפעה מהותית על ישראלכרט, על כן, יתרת ההשקעה הנתרת ותוצאות הפעילות המיוחסות אליה, לרבות הרווח נטו ממכירת ההשקעה, מוצגים בשורה אחת כפעילות מופסקת בדוחותיו הכספיים.

בהתאם לכך, נתוני קבוצת ישראלכרט אינם מוצגים במרבית הפירוטים שלהלן. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה. בדוחות הכספיים](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2019

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2018	30.06.2018	30.06.2019	30.06.2018	
מדדי ביצוע עיקריים					
7.06%	8.74%	9.01%	10.52%	9.26%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
9.74%	9.09%	8.63%	10.52%	8.48%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽²⁾⁽¹⁾
6.07%	7.76%	7.70%	9.42%	7.61%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽⁶⁾⁽¹⁾
8.75%	8.11%	8.06%	9.42%	8.33%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽⁶⁾⁽²⁾⁽¹⁾
0.57%	0.69%	0.74%	0.81%	0.77%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.29%	1.10%	1.09%			יחס הכנסות לנכסים ממוצעים
65.05%	*59.74%	58.32%	*57.59%	57.49%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מפעילות נמשכת
57.70%	*58.84%	57.26%	*57.59%	55.46%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים מפעילות נמשכת ⁽²⁾
2.31%	2.28%	2.31%	2.40%	2.39%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾⁽¹⁾
120%	123%	127%	123%	127%	יחס כיסוי נזילות ⁽⁴⁾
ליום 31 בדצמבר					
	ליום				
2018	30.06.2018	30.06.2019			
11.16%	11.16%	11.97%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾		
14.39%	14.64%	15.27%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾		
7.51%	7.39%	7.94%	יחס מינוף ⁽⁵⁾		

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, עלויות בגין סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל ורווח נטו ממכירת ישראל.
- (3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [דוח דירקטוריון פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (4) למידע נוסף, ראה [פרק "סיכון נזילות ומימון" להלן](#).
- (5) למידע נוסף, ראה [פרק "הון הלימות הון ומינוף" להלן](#).
- (6) תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת, מושפעת בעיקר ממכירת כ-65% ממניות ישראל אשר יצרה עודפי הון נוספים בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח (מתוכם כ-0.3 מיליארד ש"ח בגין קיטון בסיכון התפעולי של ישראל שיוכרו בהדרגה במשך 3 שנים).

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2018	30.06.2018	30.06.2019	30.06.2018	
מדדי איכות אשראי עיקריים					
1.31%	1.34%	1.37%	1.34%	1.37%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.23%	1.41%	1.30%	1.41%	1.30%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.20%	0.18%	0.15%	0.25%	0.13%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
0.22%	0.22%	0.30%	0.13%	0.44%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
2,595	1,548	1,692	920	871	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
3,579	1,608	1,621	920	800	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽²⁾
2,231	1,378	1,450	827	720	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק
3,215	1,438	1,516	827	786	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽³⁾
8,906	4,388	4,743	2,302	2,466	הכנסות ריבית, נטו
613	306	440	90	319	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
10,351	4,977	4,998	2,663	2,632	רווח מימוני, נטו**
4,868	*2,306	1,891	*1,230	999	הכנסות שאינן מריבית
3,318	*1,670	1,589	*844	804	מזה - עמלות
8,960	*3,999	3,869	*2,034	1,992	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,097	2,106	2,061	1,062	1,018	מזה - משכורות והוצאות נילוות
13,774	*6,694	6,634	*3,532	3,465	סך הכנסות
רווח נקי למניה רגילה (בש"ח)					
1.95	1.16	1.27	0.69	0.65	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק, מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.
 ** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
 (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, עלויות בגין סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל ורווח נטו ממכירת ישראל.
 (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, עלויות בגין סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

	ליום 30 ביוני		ליום 31 בדצמבר
	2018	2019	
במיליוני ש"ח			
נתונים עיקריים מהמאזן			
סך-כל הנכסים	460,926	451,366	454,247
מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים	84,459	83,261	72,913
ניירות-ערך	56,116	59,616	71,116
אשראי לציבור, נטו	282,507	272,458	288,623
סיכון אשראי בעייתי, נטו	6,944	6,900	7,549
חובות פגומים מאזניים, נטו	2,158	2,388	2,205
אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)	2,178	2,269	2,376
סך-כל ההתחייבויות	423,270	414,586	414,698
מזה - פיקדונות הציבור	352,260	345,717	352,112
פיקדונות מבנקים	4,528	3,846	3,034
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	30,024	29,949	30,080
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	37,544	36,654	39,503
נתונים נוספים			
מחיר מניה לסוף תקופה (בש"ח)	23.7	24.8	26.4
לשלושה חודשים			
	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום
	30.06.2018	30.06.2019	30.06.2018
סך-הכל דיבידנד למניה (באגרות)**	37.17	-	18.83
יחס עמלות לנכסים ממוצעים	0.73%	0.35%	0.19%

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.
 ** על-פי מועד ההכרזה.

1.3 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואמידת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי וסיכון ציוד. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי. למידע נוסף על הסיכונים ראה [פרק סקירת הסיכונים להלן](#), ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018" וה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2019".

1.4 יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2018 אישרו הנהלת הבנק ודירקטוריון הבנק תוכנית אסטרטגית תלת-שנתית (לשנים 2019-2021) המתעדכנת מדי שנה על בסיס התייחסות לשינויים בכלכלה הגלובלית, לשינויים בסביבה העסקית בישראל, למהלכי הרגולציה ולשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק על כלל תחומי פעילותו. בנוסף לשינויים אלו, התוכנית האסטרטגית נבנתה תוך התייחסות גם לתרחישים עתידיים אפשריים לענף הבנקאות כפי שאלו פורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018. הפיקוח על הבנקים תיאר את תרחישי באזל בסקירה השנתית אודות מערכת הבנקאות בישראל לשנת 2017, שפורסמה בחודש מאי 2018. הבנק אימץ את תרחישי באזל כמתודולוגיה לניתוח סביבת התחרות העתידית ולבחירת תרחיש ייחוס הנראה כבעל מירב הסיכויים להתממש בענף הבנקאות הישראלי. יצוין כי נוכח הפערים בסביבה התחרותית בין מגזר הלקוחות הפרטיים לבין מגזר הלקוחות העסקיים, אנו מעריכים כי במגזרי הפעילות השונים יתממשו תרחישים שונים.

מכלול גורמים משפיעים על המערכת הבנקאית בעולם ובישראל ובראשם שינויים בהרגלי הלקוחות, התהדקות הרגולציה, והשפעה הולכת וגוברת של אמצעים טכנולוגיים. תמורות אלו מובילות להתגברות התחרות מצד שחקנים מסורתיים ושחקנים חדשים רבים ומגוונים. אנו מעריכים כי במגזר הבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקים קטנים) קיימת סבירות גבוהה להתממשות, מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר". בתרחיש זה יבוצרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. ייתכן כי בתרחיש זה יירקמו שיתופי פעולה בין השחקנים באמצעות מודלים שונים לפעילות. להערכת הבנק, בבנקאות העסקית והמסחרית, הערך המוסף שחברות הטכנולוגיה הגדולות יכולות לספק ללקוח העסקי בטווח הקצר-בינוני הינו מוגבל יחסית ומכאן שהאיום הנשקף מצד ענקיות הטכנולוגיה בפלחי לקוחות אלו עדיין רחוק. על כן, אנו מעריכים כי במגזר הבנקאות העסקית קיימת סבירות גבוהה להתממשות תרחיש "הבנק המשופר". בתרחיש זה, יעברו הבנקים הקיימים תהליך מקיף של מודרניזציה ודיגיטציה ויעשו שימוש בטכנולוגיות חדישות כדי לשפר את מערכותיהם, לחדש את הממשק עם הלקוחות, ליצור ערך מוסף, ולהציע שירותים מתקדמים. חלק מהמודלים העסקיים ישתנו, אך הקשר עם הלקוחות ופעילות הליבה יישמרו.

התוכנית האסטרטגית התלת שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזירות המתחייבת מהסיכונים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. מטרת התוכנית האסטרטגית היא לאפשר לבנק, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה ולהוסיף לבסס את מובילותו במערכת הבנקאות בישראל, תוך מתן חוויית שירות איכותית ומתקדמת בכלל הערוצים, השאת ערך למחזיקי המניות וכלל מחזיקי העניין וזאת גם לנוכח מכלול האתגרים העומדים לפתחו, ובכללם גם אתגרים הנובעים מהתפתחות מפת התחרות, כפי שהצטיירו מתרחישי באזל. הבנק, מיישם את הוראות בנק ישראל לעמידה ביעדי ההון, והן נלקחו בחשבון במסגרת התכנון האסטרטגי של הבנק. התוכנית האסטרטגית מתמקדת בחמש תימות מרכזיות:

- 1. מובילות יוצרת ערך בישראל בפלחי לקוחות ופעילויות במיקוד -** העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים ואופטימיזציה בערוצי הפעילות, העמקת הערך המוסף, יצירת פיתרונות מותאמים לצורכי הלקוחות השונים וחיזוק המיקוד העסקי בפעילויות בעלות פוטנציאל.
- 2. העצמת הערך ללקוח תוך שילוב קשר אישי, אנושי וטכנולוגי -** שירות בנקאי מותאם, נגיש ואינטואיטיבי המשלב שירותים דיגיטליים מתקדמים עם שירות וייעוץ אנושי בפעילויות מורכבות ובצמתי החלטה.
- 3. בונים את המחר: בניית תשתיות, חדשנות וצמיחה בינלאומית ממוקדת -** חיזוק התשתיות לצמיחה עתידית, פיתוח יכולות טכנולוגיות מתקדמות תוך שיתופי פעולה עם הסביבה העסקית ופיתוח הפעילות המסחרית בארצות-הברית.
- 4. ערך משותף בר קיימא עם מחזיקי העניין -** קידום מהליכים עסקיים המייצרים ערך משותף לציבור ולבנק תוך הגברת השקיפות וקידום השיח עם כלל מחזיקי העניין.
- 5. פישוט ומצינונות תפעולית מתמשכת -** אופטימיזציה של כלל המשאבים, תוך פישוט ועיצוב מחדש של תהליכים מקצה לקצה להעצמת הערך ללקוח ויישום תוכנית התייעלות רב שנתית.

בנוסף לחמש התימות האסטרטגיות המרכזיות לעיל, פועל הבנק בהתאם לשלוש תימות משאבים ותשתיות:

- הבנק ימשיך לשים דגש על טיפוח וניהול המשאב האנושי ויצירת תשתית ארגונית תומכת וגמישה (Agile).
 - הבנק יפעל לקידום מצוינות בניהול פיננסי וניהול הון דינמי ומתקדם.
 - הפעילות תתבצע תוך ניהול סיכונים קפדני, ההולם את מתווה פעילות הבנק.
- הבנק ימשיך לפעול בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה.
- להרחבה נוספת בדבר אסטרטגיית הבנק וביטוייה בתחומי פעילותו השונים ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2018.
- תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".
- התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

מלחמת הסחר בין ארצות-הברית לבין סין מביאה לפסימיות גוברת בקרב העסקים, הן בארצות-הברית והן באירופה. בינתיים ענף התעשייה הוא הנפגע העיקרי, ואנו רואים ירידה במדדי מנהלי הרכש בעולם. בארצות-הברית הצמיחה ברבעון השני האטה מעט לקצב שנתי של 2.1%. ההאטה שיקפה ירידה ביצוא ובהשקעות אך הצריכה הפרטית נותרה איתנה וצמחה בקצב שנתי של 4.3%. באירופה, סימני האטה בולטים יותר והצמיחה האטה ברבעון השני לשיעור שנתי של 0.8%. הצמיחה בסין ברבעון השני של 2019 האטה לשיעור שנתי של 6.2%, הרמה הנמוכה מזה עשרים ושבע שנים. חרף סימני ההאטה שוקי העבודה בארצות-הברית ובגוש האירו מפגינים בינתיים עוצמה ושיעורי האבטלה ירדו לרמות שפל היסטוריות. בארצות-הברית שיעור האבטלה ירד לרמה של 3.7% ובגוש האירו שיעור האבטלה ירד לרמה של 7.5%.

האינפלציה בארצות-הברית ובאירופה נותרה נמוכה יחסית - 1.6% בארצות-הברית ו-1.1% באירופה. הבנקים המרכזיים, הן בארצות-הברית והן באירופה, מדגישים לאחרונה את הסימטריות של יעד האינפלציה, ושהמדיניות המוניטרית צריכה להעלות את האינפלציה לרמה של 2%. האינפלציה הנמוכה נותרת למדיניות המוניטרית מרחב תמרון רחב, ובעדות של יו"ר הפד בקונגרס, הוא הציג עמדה לפיה אי-הוודאות הגבוהה עשויה להצדיק הפחתות ריבית כבר בחודשים הקרובים, בעיקר כביטוח מפני התפתחויות עתידיות. בסוף חודש יולי ריבית הפד ירדה ב-0.25 נקודות אחוז. הבנק המרכזי האירופי הודיע על כוונה לחזור לרכוש אגרות-חוב (הרחבה כמותית) ואולי גם להוריד את הריבית מתחת לרמה של 0.4%.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

מכלול האינדיקטורים שפורסמו עד כה מצביעים על האטה מסוימת בצמיחת המשק ברבעון השני של השנה. ייתכן שמגמה זו הושפעה מהידרדרות הצמיחה בעולם, וכן מאי-הוודאות הפוליטית בישראל. מכל מקום, התמונה לא אחידה, וגם אם הצמיחה האטה, היא עדיין תומכת ביציבות שוק העבודה. נתוני סחר חוץ מצביעים על ירידה בכל רכיבי היבוא: חומרי גלם, מוצרי צריכה ונכסי השקעה, וירידה גם ביצוא הסחורות, אם כי זו התמקדה רובה ככולה ביצוא התרופות. ההכנסות ממסים עקיפים נותרו במחצית הראשונה של השנה ללא שינוי לעומת המחצית המקבילה אשתקד. העלייה בתיירות הנכנסת והיוצאת נבלמה אף היא בחודשים האחרונים. בשוק העבודה, התמונה נותרה חיובית: שיעור האבטלה ירד קלות ברבעון השני לרמה נמוכה של 3.9% ומגמת עליית השכר נמשכה.

הנדל"ן למגורים

העלייה שנרשמה בהיקף מכירת הדירות החדשות, על-פי דיווחי הלמ"ס, נבלמה החל מחודש מרץ 2019, ובחודשים מרץ-מאי נרשמה ירידה של 15% לעומת שלושת החודשים הקודמים. התחלות הבניה ירדו ברבעון הראשון של שנת 2019 לרמה של 10.9 אלף יחידות, לעומת רמה ממוצעת של 12.2 אלף בממוצע לרבעון בשנת 2018. העלייה במחירי הדירות התחדשה בארבעת החודשים האחרונים וסקר מחירי הדירות, שמפרסמת הלמ"ס, מצביע על עלייה של 1.6% במחירים ב-12 החודשים האחרונים (עד חודש יוני). המחירים ירדו מרמת השיא ב-0.7%.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

ריבית בנק ישראל נותרה במהלך הרבעון השני של השנה וכן בחודש יולי ללא שינוי ברמה של 0.25%. הריבית היא עדיין נמוכה באופן ניכר מהציפיות לאינפלציה, כך שהריבית הריאלית היא שלילית. בנק ישראל הותיר גם את ההכוונה המוניטרית לפיה המדיניות תתמוך בעליית סביבת האינפלציה למרכז תחום היעד. השווקים מגלמים אי-שינוי בריבית בנק ישראל בשנה הקרובה, זאת לאור ירידת האינפלציה אל מתחת ליעד לאחר פרסום מדד המחירים לחודש יוני, ומגמה של הפחתות ריבית על-ידי בנקים מרכזיים רבים בעולם. נגיד בנק ישראל יצא בהודעה לפיה הוא מעריך שלא תהיה החלטה להעלות את הריבית למשך זמן ממושך.

הגירעון התקציבי המשיך לעלות והגיע ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש יוני לשיעור של 3.9% מהתוצר. הוצאות הממשלה גדלו במחצית הראשונה של השנה בשיעור חד של 9.1% לעומת המחצית הראשונה אשתקד. ההכנסות ממסים גדלו בתקופה זו בשיעור של 1.9% בלבד. בחירות חוזרות לכנסת צפויות להתקיים ב-17 בספטמבר 2019, והממשלה החדשה שתוקם תצטרך לבצע צעדי התאמה, ויתכן אף להעלות מסים.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון השני של השנה ב-1.5%. קצב האינפלציה השנתי הגיע לרמה של 1.5%, עליית האינפלציה בשנה האחרונה מיוחסת בין השאר להתייקרות במחירי הפירות והירקות, כלומר היא כוללת השפעות זמניות. בנטרול השפעת מחירי הפירות והירקות האינפלציה בשנה האחרונה עמדה על שיעור של 1.1%. מדד המחירים לחודש יוני ירד בשיעור חד של 0.6%, והאינפלציה השנתית ירדה לשיעור שנתי של 0.8%. האינפלציה ממשיכה להיות נמוכה, זאת בהשפעה של ייסוף השקל והתגברות התחרותיות.

השקל יוסף ברבעון השני של השנה בשיעור של 1.8% מול הדולר האמריקאי, ומול האירו בשיעור של 0.4%. מול סל המטבעות האפקטיבי חל ייסוף של 1.6%. במהלך הרבעון השני בנק ישראל רכש מטבע-חוץ בסכום נמוך של 54 מיליון דולר. בחודש יולי נרשם ייסוף חד של 1.9% מול הדולר האמריקאי ושל 4.0% מול האירו.

שוקי הכספים והון

מגמת עליות השערים במדדי המניות בעולם ובישראל נמשכה גם במהלך הרבעון השני, אם כי בשיעור מתון יותר, ומחצית השנה הראשונה הסתיימה בעליות שערים חדות. מדד ה-S&P 500 עלה במחצית השנה הראשונה בשיעור של 17%, מדד המניות האירופי ה-STOXX EUROPE 600 עלה ב-14% ומדד ת"א 125 עלה ב-10.1% (כולם במטבע מקומי). מחזורי המסחר היומיים במניות והמירים בתל-אביב ירדו ברבעון השני של שנת 2019 לרמה של 1,262 מיליון ש"ח, ירידה של 21% לעומת הרמה היומית הממוצעת ב-2018. מחזורי המסחר באגרות-חוב ירדו לרמה ממוצעת יומית של 2,256 מיליון ש"ח, ירידה של 2.0% לעומת הרמה הממוצעת ב-2018.

תשואות איגרות-החוב לטווחים הארוכים הוסיפו לרדת כשברקע עלייה בציפיות להורדת ריבית על-ידי הבנקים מרכזיים. בארצות-הברית הירידה בתשואות אגרות-החוב הייתה בולטת - תשואת האיגרת לטווח של עשר שנים ירדה בסוף יוני לרמה של 2.00% לעומת 2.68% בסוף 2018. באירופה ובישראל ירידת התשואות הייתה דומה. התשואה לעשר שנים הגיעה בישראל בסוף חודש יוני לרמה של 1.65%. בסיכום הרבעון השני מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות עלה בשיעור של 1.4% ומדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות עלה ב-2.1%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות תל-בונד 60 עלה ברבעון השני של שנת 2019 ב-2.0% ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות הוסיפו לרדת לרמה נמוכה של כ-1.0%. בשוק הקונצרני הלא פיננסי נרשמו במחצית הראשונה היקפי גיוסים של כ-18 מיליארד ש"ח, ירידה חדה של כ-40% לעומת הסכום שגויס במחצית הראשונה של 2018.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2018	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2018	2019	2018	2019	
1.2%	0.9%	1.2%	1.2%	1.5%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים ה"ידוע"
8.1%	5.3%	(4.9%)	3.9%	(1.8%)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
2.4%	2.7%	(5.7%)	(2.8%)	(4.5%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
7.1%	3.5%	(3.8%)	0.1%	0.3%	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
3.3%	2.5%	(5.4%)	(1.7%)	(0.4%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(23.1%)	(12.8%)	(12.6%)	(9.2%)	(3.6%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

30.06.18	30.09.2018	31.12.2018	31.03.19	30.06.19	
0.10%	0.10%	0.25%	0.25%	0.25%	שיעור הריבית בסוף התקופה

2.1.2. גילוי בדבר הפניות תשומת לב רואי החשבון המבקרים

לעיתים, מוצא לנכון רואה החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחיד על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים. רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב. בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור 10.ד. בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור 10.ה. בדבר החקירה בנושא FIFA.

2.1.3. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה ב"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018". הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- **סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 308 גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרוו, מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה.
- התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרוו, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות. עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ובנושא FIFA נחקרים על-ידי הרשויות האמריקאיות. הבנק מעריך, כי סביר להניח שהסך הכולל שתשלם קבוצת הבנק בקשר לחקירות עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים יהיה גבוה משמעותית מסכום ההפרשה הקיים בדוחות הכספיים. קנסות משמעותיים מאד עלולים לפגוע בתוצאות הבנק. למועד זה נראה שהסדר או הסדרים מוסכמים עם משרד המשפטים האמריקאי בעניין זה יכול שיהיו מסוג של Deferred Prosecution Agreement או Plea Agreement. סוג ההסדר, אם יושג, עשוי גם הוא להשפיע על הבנק באופן שהסדר חמור עלול לפגוע בעסקי הבנק. לפרטים בדבר חקירות הרשויות האמריקאיות, ראה [ביאור T10 ו-T11 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2019](#).
- **סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.
- **הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובעולם. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות, ובפרט החובה של הבנק להיפרד מחברות כרטיסי האשראי שלו והשינויים המשמעותיים בתחום פעילות זה, כמו גם ניווד חשבונות בנק ו-Open API עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק בפרט. בשלב זה מוקדם להעריך ולאמוד השפעתן על הבנק. לפרטים אודות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל התשע"ז-2017 ראה [ביאור 16 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2019](#).
- **סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפנית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי הבקרה מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית.
- **סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות חדשה מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, פייסבוק, אמזון ועוד) וחברות פינטק, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי עלולים ליצור השפעה משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, כדוגמת חוק נתוני אשראי שנכנס לתוקפו ב-12 לאפריל 2019 עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק. הבנק גיבש תוכנית אסטרטגית לשנים 2019-2021 הכוללת ביצוע צעדים בתחומי החדשנות, הטכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה למכלול האיומים. לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2019](#).
- לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2019](#).

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-1,692 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 1,548 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמה בכ-9.0% בהשוואה לשיעור של כ-8.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.18	30.06.19		30.06.18	30.06.19	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
13.0%	5,802	6,555	13.9%	3,274	3,730	הכנסות ריבית
28.1%	(1,414)	(1,812)	30.0%	(972)	(1,264)	הוצאות ריבית
8.1%	4,388	4,743	7.1%	2,302	2,466	הכנסות ריבית, נטו
(56.7%)	589	255	(54.0%)	361	166	הכנסות מימון שאינן מריבית
0.4%	4,977	4,998	(1.2%)	2,663	2,632	רווח מימוני, נטו*
43.8%	306	440	254.4%	90	319	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(2.4%)	4,671	4,558	(10.1%)	2,573	2,313	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(4.7%)	**1,717	1,636	(4.1%)	**869	833	עמלות והכנסות אחרות
(3.3%)	**3,999	3,869	(2.1%)	**2,034	1,992	הוצאות תפעוליות ואחרות
(2.7%)	2,389	2,325	(18.0%)	1,408	1,154	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
(14.2%)	1,037	890	(25.6%)	593	441	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
6.1%	1,352	1,435	(12.5%)	815	713	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
(50.0%)	8	4	-	4	4	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
5.8%	1,360	1,439	(12.5%)	819	717	רווח נקי מפעילות נמשכת
42.4%	170	242	62.4%	93	151	רווח נקי מפעילות מופסקת
						רווח נקי:
9.9%	1,530	1,681	(4.8%)	912	868	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(38.9%)	18	11	(62.5%)	8	3	הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
9.3%	1,548	1,692	(5.3%)	920	871	המיוחס לבעלי מניות הבנק
3.1%	8.7%	9.0%	(12.0%)	10.5%	9.3%	תשואת הרווח הנקי

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

** סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי במדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.18	30.06.19		30.06.18	30.06.19	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	12.98%	5,802	6,555	13.93%	3,274	3,730
הוצאות ריבית	28.15%	(1,414)	(1,812)	30.04%	(972)	(1,264)
הכנסות ריבית, נטו	8.09%	4,388	4,743	7.12%	2,302	2,466
הכנסות מימון שאינן מריבית	(56.71%)	589	255	(54.02%)	361	166
סך הרווח המימוני המדווח	0.42%	4,977	4,998	(1.16%)	2,663	2,632
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:						
הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב	(45.92%)	98	53	153.33%	30	76
רווח מהשקעות במניות	228.95%	76	250	251.85%	27	95
רווחים בגין הלוואות שנמכרו		58	1	(97.50%)	40	1
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾		3	(174)	(287.80%)	41	(77)
הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל וגיידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים ⁽²⁾		50	(100)	(163.64%)	55	(35)
סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	(89.47%)	285	30	(68.91%)	193	60
סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾	5.88%	4,692	4,968	4.13%	2,470	2,572

(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 (2) בסעיף זה נכללו השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס הכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
 (3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.
 מזה בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה של 158 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2019, בהשוואה להכנסה של 138 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2018. הכנסה בסך של 125 מיליון ש"ח בחציון הראשון של שנת 2019, בהשוואה להכנסה בסך של 104 מיליון ש"ח בחציון הראשון של שנת 2018.

הכנסות המימון מפעילות שוטפת במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו בסך של 4,968 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,692 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר בשל גידול במרווחים הפיננסיים בפיקודנות בשל עליית שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. כמו-כן, חלה עלייה בהיקפי הפעילות העסקית והאשראי לדיוור.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2019 בסך של 4,998 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,977 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעליית הרווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל וכן מגידול ברווח מהשקעה במניות. מנגד, חלה ירידה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. כמו-כן, חל קיטון בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים וחלה ירידה ברווח מהשקעה באגרות-חוב וברוח ממכירת הלוואות.

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
30.06.18		30.06.19		30.06.18		30.06.19		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
2.98%	5,802	3.26%	6,555	3.38%	3,274	3.67%	3,730	הכנסות ריבית
1.16%	(1,414)	1.47%	(1,812)	1.60%	(972)	2.07%	(1,264)	הוצאות ריבית
1.82%	4,388	1.79%	4,743	1.78%	2,302	1.60%	2,466	הכנסות ריבית, נטו
2.25%		2.36%		2.25%		2.36%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

במחצית הראשונה של שנת 2019 חלה עלייה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מעלייה בשיעורי הריבית הדולרית והשקלית. בנוסף, בהכנסות ריבית חלה עלייה שנבעה מגידול בהיקפי האשראי העסקי והאשראי לדור. מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית בין המחצית הראשונה של שנת 2019 לבין התקופה המקבילה אשתקד עולה כי השינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בסך של כ-282 מיליון ש"ח והשינויים בשיעורי הריבית גרמו לגידול בסך של כ-73 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2019 בסך של 440 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 306 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בהוצאה הפרטנית, נטו נרשמה במחצית הראשונה של שנת 2019 הוצאה בסך של 44 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 109 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בסעיף זה נבעה בעיקר מגידול בהוצאה הפרטנית ברוטו.

ההוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית הסתכמה לסך של 396 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2019, בהשוואה להוצאה בסך של 415 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהוצאה הקבוצתית נבעה הן מקיטון במחיקות האוטומטיות והן מהשפעת השינויים ביתרות האשראי בהשוואה לתקופה המקבילה. קיטון זה קוזז על-ידי רישום של הפרשה קבוצתית בסך של כ-47 מיליון ש"ח עקב מכירת השליטה בקבוצת ישראלכרט בחודש אפריל, 2019 והכללה לראשונה של יתרות האשראי המאזני והחופף-מאזני של הקבוצה בסך של כ-3.6 ו-4.4 מיליארד ש"ח ליום 30 ביוני 2019, בהתאמה וכן מגידול בהוצאה הקבוצתית עקב עלייה בהיקף החובות בהשגחה מיוחדת.

למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה [פרק "המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון" בדוח הדירקטוריון](#). למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [ביאור 6 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

טבלה 5-2: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		לשישה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.18	30.06.19	30.06.18	30.06.19	
במיליוני ש"ח				
375	498	222	268	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(484)	(454)	(228)	(254)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(109)	44	(6)	14	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
415	396	96	305	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
306	440	90	319	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי*
* מזה:				
70	307	(17)	256	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
11	11	6	8	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
227	119	103	54	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
(2)	3	(2)	1	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
306	440	90	319	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי
ב-%				
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור:				
0.27%	0.34%	0.32%	0.37%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.58%	0.62%	0.46%	0.79%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור***
0.22%	0.30%	0.13%	0.44%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.18%	0.15%	0.25%	0.13%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
13.33%	10.87%	18.32%	9.47%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מתירת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.
 *** ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2019 ב-1,636 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,717 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הירידה נבעה מעמלות משוק ההון, דמי ניהול חשבון וטיפול באשראי, אשר קוזזה מגידול בהכנסות מכרטיסי אשראי.

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי
	30.06.18	30.06.19	30.06.18	30.06.19	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
עמלות					
דמי ניהול חשבונות	227	212	(6.6%)	459	(6.3%)
פעילות בניירות-ערך	182	174	(4.4%)	371	(6.2%)
כרטיסי אשראי, נטו	70	88	25.7%	137	10.2%
טיפול באשראי	76	46	(39.5%)	131	(23.7%)
עמלות מעסקי מימון	*111	119	7.2%	*221	6.3%
עמלות אחרות	178	165	(7.3%)	351	(7.4%)
סך-הכל עמלות תפעוליות	*844	804	(4.7%)	*1,670	(4.9%)
סך-הכל אחרות	25	29	16.0%	47	0.0%
סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות	*869	833	(4.1%)	*1,717	(4.7%)

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות עסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2019 ב-3,869 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,999 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ-3.3%.

טבלה 7-2: פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.18	30.06.19	30.06.18	30.06.19	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
הוצאות שכר					
שכר	1,912	1,830	952	889	(4.3%)
מענקים ותגמול מבוסס מניות	194	231	110	129	19.1%
סך-הכל שכר	2,106	2,061	1,062	1,018	(2.1%)
אחזקה ופחת בניינים וציוד					
אחזקה	686	638	343	324	(7.0%)
הוצאות אחרות					
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	⁽¹⁾ 1,207	1,170	⁽¹⁾ 629	650	(3.1%)
	⁽¹⁾ 3,999	3,869	⁽¹⁾ 2,034	1,992	(3.3%)

(1) סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות עסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

הוצאות השכר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2019 ב-2,061 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,106 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 2.1%. הירידה בהוצאות השכר נובעת מהמשך החיסכון בעלויות עקב תהליכי התייעלות.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2019 ב-638 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-686 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ירידה בשיעור של 7.0%.

ההוצאות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2019 ב-1,170 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,207 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר מהכנסות הפרשי שער משערוך ההפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים וקוזה בחלקה מעלייה בהוצאות המשפטיות בגין החקירה, בהוצאות המחשב ובעמלות עקב הגדלת היקפי פעילות. כמו-כן, נכללו בתקופה הוצאות בגין עסקה למכירת תיק לקוחות של שוויץ. **ההפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת** הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2019 בסך של 890 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,037 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור המס האפקטיבי של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2019 הגיע ל-38.3% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 34.2% וזאת בשל הוצאות לא מוכרות, הפסדים שלא נכללו בגינם מס נדחה, מסים בגין שנים קודמות עקב גביית חובות שנמחקו בעבר ומסים נדחים בגין חברות מוחזקות.

הרווח הנקי מפעילות מופסקת הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2019 בסך של 242 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 170 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעילות מופסקת במחצית הראשונה של 2019 כולל רווח נטו בסך כ-137 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס המתייחס), הכולל רווח הון בסך של כ-210 מיליון ש"ח, בגין חלק ההשקעה שנמכר ובגין שיערוך יתרת ההשקעה שנותרה בהתאם לשווי המניות למועד ההנפקה ובניכוי הפחתה למחיר השוק בתאריך המאזן בסך של כ-73 מיליון ש"ח. בנוסף, בתוצאות הפעילות המופסקת נכלל חלקו של הבנק ברווחי ישראלכרט (33%) ברבעון השני של שנת 2019. עד לתום הרבעון הראשון לשנת 2019, הרווח מפעילות מופסקת כלל את חלקו של הבנק (98.2%) מרווחי קבוצת ישראלכרט. **חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות** הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2019 בחלקם בהפסד בסך של 11 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 18 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2019 בסך של 1,692 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,548 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2019 ב-1.27 ש"ח, בהשוואה ל-1.16 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 8-2: רווח כולל

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.18	30.06.19	30.06.18	30.06.19	
במיליוני ש"ח				
1,530	1,681	912	868	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
18	11	8	3	הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,548	1,692	920	871	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:				
(601)	453	(262)	102	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו ⁽¹⁾
(4)	-	1	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
253	(84)	174	113	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
(352)	369	(87)	215	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
108	(110)	9	(69)	השפעת המס המתייחס
(244)	259	(78)	146	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	-	-	-	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(244)	259	(78)	146	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
1,286	1,940	834	1,014	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
18	11	8	3	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,304	1,951	842	1,017	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
 (1) עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

הרווח הכולל הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2019 בסך של 1,951 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,304 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה. הרווח הכולל הושפע מעבר לשינוי ברווח הנקי בעיקר מעלייה בהתאמות אגרות-חוב זמינות למכירה כתוצאה מעלייה במחירי אגרות-החוב בארץ ובחו"ל לעומת ירידות במחירי ניירות-ערך זמינים למכירה בתקופה המקבילה אשתקד. שינויים בהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים, בעקבות ירידה בעקומי הריבית, קיזזו חלק מעלייה זו.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 ביוני 2019 הסתכם ב-454.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-460.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018. הירידה נבעה בעיקר מהפסקת האיחוד של קבוצת ישראלכרט וגריעת נכסים שנכללו בעבר ברבעון השני של שנת 2019.

טבלה 9-2: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

	שנינו מיום		יתרה ליום		
	31.12.18	31.03.19	31.12.18	31.03.19	
					30.06.19
	במיליוני ש"ח				
סך-כל הנכסים	(1.4%)	(2.5%)	460,926	465,778	454,247
אשראי לציבור, נטו	2.2%	2.0%	282,507	283,048	288,623
מזומנים ופיקדונות בבנקים	(13.7%)	(6.9%)	84,459	78,332	72,913
ניירות-ערך	26.7%	7.3%	56,116	66,259	71,116
נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת*	(94.7%)	(94.9%)	15,110	15,766	803
פיקדונות הציבור	(0.0%)	(0.6%)	352,260	354,232	352,112
אגרות-חוב וכתבי התייבות נדחים	0.2%	1.3%	30,024	29,695	30,080
התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת*	(100.0%)	(100.0%)	14,733	16,758	-
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	5.2%	2.7%	37,544	38,481	39,503

* ברבעון השני 2019 יתרת ההשקעה בקבוצת ישראלכרט, המטופלת לפי שיטת השווי המאזני, מוצגת בשורה אחת במסגרת הנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1\(ה\) בתמצית הדוחות הכספיים](#).

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתייבויות

אשראי לציבור

טבלה 10-2: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים

	ליום		
	31.12.18	30.06.19	
	במיליוני ש"ח		
אנשים פרטיים - הלוואות לדויר	4.8%	70,042	73,388
אנשים פרטיים - אחר	(4.7%)	42,269	40,296
בינוי ונדל"ן	0.5%	52,350	52,605
מסחר	1.4%	27,909	28,299
תעשייה	(5.5%)	17,037	16,092
שירותים פיננסיים*	23.3%	18,993	23,421
אחר	1.1%	53,907	54,522
סך-הכל	2.2%	282,507	288,623

* בשל הפסקת איחוד ישראלכרט, היתרה ברבעון השני 2019 כוללת הלוואות שניתנו לקבוצת ישראלכרט בסך של כ-3,593 מיליון ש"ח.

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק "סיכון אשראי" בסעיף 3.2.2](#). "מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק" [בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

חבובות בעייתיות
טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.18			30.06.19			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
3,311	582	2,729	3,446	536	2,910	סיכון אשראי פגום
1,671	220	1,451	1,742	234	1,508	סיכון אשראי נחות ⁽²⁾
3,202	770	2,432	3,708	779	2,929	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
8,184	1,572	6,612	8,896	1,549	7,347	סך סיכון אשראי בעייתי*
6,944	1,452	5,492	7,549	1,462	6,087	סיכון אשראי בעייתי נטו
808	-	808	903	-	903	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(2) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

במחצית הראשונה לשנת 2019 חלה עלייה בסך החבובות הבעייתיות בשיעור של 9%. למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי ראה [פרק "סיכון אשראי" בסעיף 3.2.1](#). [ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי](#) [בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.18	30.06.19	
	במיליוני ש"ח		
			מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים
(43.6%)	1,397	788	אשראי תעודות
(1.3%)	52,490	51,793	ערבוביות והתחייבויות אחרות**,*
2.9%	14,689	15,116	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
5.0%	41,403	43,474	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו*
13.0%	50,755	57,333	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
(100.0%)	24,845	-	יתרות חוזי מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים המיוחסים לפעילות מופסקת

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-18,416 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכה (ליום 31.12.18: 22,617 מיליוני ש"ח).
** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 153 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.18: 174 מיליוני ש"ח).

בעקבות הפסקת איחוד קבוצת ישראלכרט נכללו לראשונה יתרות מכשירי אשראי חוץ-מאזניים בסך של כ-4,466 מיליוני ש"ח, שטרם היציאה מאיחוד קוזזו בשל היותן יתרות הדדיות.

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות ושאינן סחירות בפיזור נרחב. ניירות הערך הסתכמו ביום 30 ביוני 2019 בכ-71.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-56.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018, עלייה בשיעור של כ-26.7% שנבעה בעיקר מרכישה, נטו, של אגרות-חוב סחירות של ממשלת ישראל ואגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית בתיק הזמין למכירה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2019

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:
טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר		
הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 30 ביוני 2019								
45,308	63.8%	-	-	38,078	53.6%	7,230	10.2%	אגרות-חוב ממשלת ישראל
12,893	18.1%	-	-	12,893	18.1%	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
532	0.7%	-	-	528	0.7%	4	0.0%	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
58,733	82.6%	-	-	51,499	72.4%	7,234	10.2%	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
380	0.5%	308	0.4%	72	0.1%	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
10,216	14.4%	-	-	10,216	14.4%	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
10,596	14.9%	308	0.4%	10,288	14.5%	-	-	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
1,787	2.5%	-	-	1,781	2.5%	6	0.0%	מניות
71,116	100.0%	308	0.4%	63,568	89.4%	7,240	10.2%	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2018								
32,639	58.2%	-	-	26,373	47.0%	6,266	11.2%	אגרות-חוב ממשלת ישראל
9,483	16.9%	-	-	9,419	16.8%	64	0.1%	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1,006	1.8%	-	-	1,001	1.8%	5	0.0%	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
43,128	76.9%	-	-	36,793	65.6%	6,335	11.3%	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
653	1.2%	398	0.7%	255	0.4%	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
10,814	19.3%	-	-	10,812	19.3%	2	0.0%	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
11,467	20.4%	398	0.7%	11,067	19.7%	2	0.0%	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
1,521	2.7%	-	-	1,480	2.6%	41	0.1%	מניות
56,116	100.0%	398	0.7%	49,340	87.9%	6,378	11.4%	סך-הכל ניירות-ערך

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15.ב בתמצית הדוחות הכספיים](#).

טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

31.12.18		30.06.19		
הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
544	4.7%	508	4.8%	כרייה וחציבה
578	5.0%	665	6.3%	תעשייה
418	3.7%	375	3.5%	חשמל ומים
447	3.9%	469	4.4%	מידע ותקשורת
8,785	76.7%	7,943	75.0%	בנקים ומוסדות פיננסיים
695	6.0%	636	6.0%	אחרים
11,467	100.0%	10,596	100.0%	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות-חוב זמינות למכירה (2018 - ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה), ראה [ביאור 5 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

פיקדונות

טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.18	30.06.19	
	במיליוני ש"ח		
(0.04%)	352,260	352,112	פיקדונות הציבור
(32.99%)	4,528	3,034	פיקדונות מבנקים
54.81%	208	322	פיקדונות הממשלה
(0.43%)	356,996	355,468	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 30 ביוני 2019 הסתכמה בסך של כ-355 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-357 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018. הירידה נובעת בעיקרה מירידה בפיקדונות מבנקים.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות החזקות הנכסיות החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.18	30.06.19	
	במיליוני ש"ח		
(13.12%)	828,350	719,641	ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
(14.35%)	85,305	73,062	נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול ⁽²⁾
12.02%	76,213	85,372	נכסי קרנות נאמנות ⁽³⁾

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת. עיקר הקיטון בהיקף נכסי הלקוחות נובע מהעברת נכסים בסך של כ-150 מיליארד ש"ח של לקוח מהותי של חברה בת בבעלות מלאה של הבנק (פועלים סהר).
- (2) בהמשך להחלטת הבנק להפסיק את פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות מנהלות כאמור בסעיף 7.5.7 לדוח ממשל תאגידי לשנת 2018, הפסקת הפעילות הושלמה במהלך חודש יולי 2019 לאחר תאריך הדוחות הכספיים.
- (3) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2019 הסתכמו ב-30.1 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה בסוף שנת 2018. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2019 הונפקו אגרות-חוב של חברה בת בבעלות מלאה של הבנק (פועלים הנפקות) בסך של כ-2.5 מיליארד ש"ח וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1 מיליארד ש"ח, עלייה זו קוזזה על-ידי פירעונות של אגרות-חוב וכן מפדיון מוקדם של שטרי הון נדחים כמתואר בביאור 9.9 בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 30 ביוני 2019		
מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
12,108	15,371	11,859	14,321	כתבי התחייבות נדחים
14,392	14,653	15,540	15,759	אגרות-חוב
26,500	30,024	27,399	30,080	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

במהלך הרבעון השני של שנת 2019 השלימה פועלים הנפקות הנפקה לציבור של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים בתמורה (ברוטו) לכ-1 מיליארד ש"ח. כתבי התחייבות הנדחים האמורים יהוו חלק מהון רובד 2 של הבנק, הם צמודים למדד ונושאים ריבית שנתית בשיעור 2.02%, לפירעון בשנת 2030 עם אפשרות לפדיון מוקדם ביזמת הבנק (ובאישור הפיקוח על הבנקים) בשנת 2025. הבנק פדה בפדיון מוקדם מלא את שטרי ההון הנדחים סדרה ב' בחודש פברואר 2019, בסך של 582 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2019 אישר הפיקוח על הבנקים את בקשת הבנק לפדיון מוקדם של שטרי ההון הנדחים סדרה ד', שיתרתם ליום 30 ביוני 2019 הינה 349 מיליוני ש"ח. הפדיון יבוצע בחודש ספטמבר 2019.

31.12.18		30.06.19				
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
793,078	4,811	4,809	562,398	6,316	5,913	חוזי ריבית
264,123	3,423	4,285	264,334	3,068	2,730	חוזי מטבע
51,423	1,380	1,377	47,054	901	902	חוזים בגין מניות
1,280	64	63	834	30	30	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
1,109,904	9,678	10,534	874,620	10,315	9,575	סך-הכל

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 ביוני 2019 הינו 1,335,168,159 ש"ח ע.נ. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 2,208,952 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר החזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר החזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-15.7% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים את החזקותיה בבנק העולות על 5%. לפרטים נוספים אודות היתר החזקה, השינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים" בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

דיבידנדים

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה. בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם התחזית הינה שבשנה הסמוכה לאחר החלוקה, יחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגבי; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א' לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה [פרק הלימות הון להלן](#).

על-פי תנאי שטר הון נדחה היה והושעו תשלומי הריבית בגין שטר הון זה, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור. לפני מועד אישור הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2018, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד שוטף על-ידי הבנק. בהתאם, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד שוטף, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. ראה [גם ביאור 24 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

לפני מועד אישור הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2018, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד שוטף על-ידי הבנק. בהתאם, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד שוטף, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. ראה [גם ביאור 24 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

כתוצאה מעצם מכירת כ-65% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019 (ראה [ביאור 17 בתמצית הדוחות הכספיים](#)), נוצרו לבנק עודפי הון נוספים בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח (מתוכם כ-0.3 מיליארד ש"ח בגין קיטון בסיכון התפעולי של ישראלכרט שיוכרו בהדרגה במשך 3 שנים). בתיאום עם הפיקוח על הבנקים, ובהנחיית דירקטוריון הבנק החלה ההנהלה לפעול לגבש תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק כנגד עודפי הון אלו על-פני תקופה ובמקביל נבחנת גם האפשרות לחלוקת דיבידנד מחלק מעודפי הון אלה, הכל בכפוף להוראות הדין והפיקוח על הבנקים בעניין ובהתחשב בנסיבותיו של הבנק. תכנית רכישה או חלוקת דיבידנד בקשר עם עודפי הון האמורים או חלקם, אם וככל שיוחלט עליהם והיקפם כפופים להחלטה ואישור של דירקטוריון הבנק.

לפרטים נוספים בדבר הוראות בנק ישראל לגבי תוכנית רכישה עצמית על-ידי תאגידים בנקאיים, ראה ביאור 9' בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 19-2: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
23.05.2018	12.06.2018	18.825	251
25.03.2018	11.04.2018	18.345	245

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות מדידה והלימות הון מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנת 2018 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 40% ובשנת 2019 תקרה זו עומדת על 30%.

יעד הלימות ההון

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יוחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי הנתונים ליום 30 ביוני 2019, הינם 10.26% ו-13.76%, בהתאמה.

תכנון הון ויעדי הלימות הון שנקבעו על-ידי הבנק

תכנון ההון בבנק מתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך שמירה על יעדי הון שנקבעו. מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). בנוסף, במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תוכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

בהמשך לאמור ועל פי החלטת דירקטוריון הבנק, יעד יחס הון עצמי רובד 1 החל מיום 31 בדצמבר 2017 עומד על 10.75%.

למידע נוסף בדבר תהליך ה-ICAAP ויעדי הלימות ההון, ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" ("הוראת ההתייעלות"). בהתאם להוראת ההתייעלות, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו בהוראה יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, המוערכת בכ-0.14% ליום 30 ביוני 2019, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. בהמשך להוראת ההתייעלות, פרסם הפיקוח על הבנקים בחודש יוני 2017 מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן). במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון. הפיקוח על הבנקים האריך את התוקף ליישום תוכנית ההתייעלות עד ליום 31 בדצמבר 2019.

הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים

במהלך הרבעון השני של שנת 2019 הבנק הנפיק סדרה של כתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1 מיליארד ש"ח המהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק. לפרטים אודות הנפקה של כתבי התחייבות נדחים שביצעה הפועלים הנפקות, ראה [ביאור 9.1 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 1

הבנק פדה בפדיון מוקדם מלא את שטרי ההון הנדחים סדרה ב' בחודש פברואר 2019, בסך של 582 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2019 אישר הפיקוח על הבנקים את בקשת הבנק לפדיון מוקדם של שטרי ההון הנדחים סדרה ד', שיתרתם ליום 30 ביוני 2019 הינה 349 מיליוני ש"ח. הפדיון יבוצע בחודש ספטמבר 2019.

שלוחת הבנק בתורכיה

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין הפעילות בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
 - החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בשיעור של 600% לכל הפחות.
- השפעת הנחיה זו על יחס הון עצמי רובד 1 על בסיס הנתונים ליום 30 ביוני 2019 הינה קיטון של כ-0.05% בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-300% וקיטון של כ-0.12% בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-600%.
- הבנק בוחן אפשרות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף, ועל פי התוכנית האסטרטגית הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי.

טבלה 20-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2018	30 ביוני 2018	30 ביוני 2019	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
38,004	37,178	39,852	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
977	977	733	הון רובד 1 נוסף
38,981	38,155	40,585	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
10,042	10,616	10,261	הון רובד 2
49,023	48,771	50,846	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
312,900	305,976	305,381	סיכון אשראי ⁽²⁾
3,429	3,212	3,578	סיכונים שוק
24,268	24,018	24,032	סיכון תפעולי
340,597	333,206	332,991	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.16%	11.16%	11.97%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽³⁾
11.44%	11.45%	12.19%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽³⁾
14.39%	14.64%	15.27%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ⁽³⁾
10.24%	10.23%	10.26%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽⁴⁾
13.74%	13.73%	13.76%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽⁴⁾

- (1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים](#).
- (2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 533 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2019, 640 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018 ו-745 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2018 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.
- (3) יחס הלימות ההון הושפע בעיקר ממכירת כ-65% ממניות ישראל כרטיס ברבעון השני של שנת 2019, אשר יצרה עודפי הון נוספים בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח (מתוכם כ-0.3 מיליארד ש"ח בגין קיטון בסיכון התפעולי של ישראל כרטיס שיוכרו בהדרגה במשך 3 שנים).
- (4) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2019

טבלה 21-2: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2018	30 ביוני 2018	30 ביוני 2019	
			במיליוני ש"ח
הון רובד 1			
8,135	8,135	8,167	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
30,565	29,518	32,239	עודפים
40	43	17	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
(163)	93	161	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות של אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן*
(536)	(559)	(683)	מכשירים הוניים אחרים
(37)	(52)	(49)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
38,004	37,178	39,852	סך-הכל הון עצמי רובד 1
977	977	733	מכשירים מורכבים חדשניים
38,981	38,155	40,585	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2			
57	104	42	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
3,911	3,825	3,785	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המת"יחס
6,074	6,687	6,434	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
10,042	10,616	10,261	סך-הכל הון רובד 2
49,023	48,771	50,846	הון כולל כשיר

* 2018 - ניירות-ערך זמינים למכירה.

לפרטים נוספים, ראה [ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

טבלה 2-2: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי

31 בדצמבר 2018		30 ביוני 2018		30 ביוני 2019		
נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח						
סיכון אשראי						
203	1,474	196	1,426	196	1,421	חובות של ריבנויות
402	2,923	410	2,983	370	2,692	חובות של ישויות סקטור ציבורי
822	5,986	784	5,712	920	6,686	חובות של תאגידים בנקאיים
16,820	122,423	16,119	117,397	15,659	113,805	חובות של תאגידים
7,669	55,817	7,456	54,305	8,257	60,004	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
6,734	49,009	6,839	49,808	5,881	42,742	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,011	7,360	1,112	8,099	1,002	7,280	הלוואות לעסקים קטנים
6,225	45,304	5,945	43,300	6,556	47,646	הלוואות לדיור
20	143	12	91	17	127	איגוח
2,629	19,134	2,628	19,137	2,800	20,349	נכסים אחרים
457	3,327	510	3,718	362	2,629	סיכון CVA
42,992	312,900	42,011	305,976	42,020	305,381	סך-הכל בגין סיכון אשראי
471	3,429	441	3,212	492	3,578	סיכונים שוק
3,334	24,268	3,298	24,018	3,307	24,032	סיכון תפעולי
46,797	340,597	45,750	333,206	45,819	332,991	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	38,004		37,178		39,852	הון עצמי רובד 1
	38,981		38,155		40,585	הון רובד 1
	49,023		48,771		50,846	הון כולל

(1) דרישות הון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.76% ליום 30 ביוני 2019, 13.74% ליום 31 בדצמבר 2018 ו-13.73% ליום 30 ביוני 2018. הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי הן: הגישה הסטנדרטית (מיושם בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון תפעולי וסיכון איגוח) גישת החשיפה הנוכחית (סיכון אשראי צד נגדי) וחישוב על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין (משמש לחישוב בנכסים אחרים).

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

טבלה 2-3: יחס מינוף

31 בדצמבר 2018	30 ביוני 2018	30 ביוני 2019	
במיליוני ש"ח			
בנתוני המאוחזר			
38,981	38,155	40,585	הון רובד 1*
518,980	516,190	511,322	סך החשיפות*
באחוזים			
7.51%	7.39%	7.94%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2019, המוערכת בכ-0.08% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#). החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראל ממוגת כ"פעילות מופסקת" ומוצגת תחת מגזר "אחר".

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									סך-הכל
		סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח											
2,632	111	2,521	1	554	23	281	192	604	48	818	סך-הכל רווח מימוני, נטו
833	14	819	38	21	27	97	68	203	34	331	עמלות והכנסות אחרות
3,465	125	3,340	39	575	50	378	260	807	82	1,149	סך הכנסות
319	22	297	-	1	4	155	(15)	90	-	62	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,992	255	1,737	78	112	38	78	78	425	45	883	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,154	(152)	1,306	(39)	462	8	145	197	292	37	204	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
441	(2)	443	(8)	170	2	41	66	95	10	67	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
717	(150)	867	(31)	296	6	104	131	197	27	137	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
151	-	151	151	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
871	(146)	1,017	120	295	6	104	131	197	27	137	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
292,635	16,251	276,384	-	-	1,494	65,628	28,510	65,831	939	113,982	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
352,112	17,086	335,026	-	-	45,822	37,791	20,292	63,339	32,806	134,976	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

טבלה 24-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2018*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									משקי בית
		סך-הכל ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	
במיליוני ש"ח											
2,663	113	2,550	-	689	33	263	170	577	39	779	סך-הכל רווח מימוני, נטו
869	25	844	36	64	31	81	66	195	39	332	עמלות והכנסות אחרות
3,532	138	3,394	36	753	64	344	236	772	78	1,111	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
90	5	85	-	(2)	(4)	(105)	(11)	88	-	119	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,034	260	1,774	97	123	41	79	81	427	46	880	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,408	(127)	1,535	(61)	632	27	370	166	257	32	112	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
593	(8)	601	26	207	10	127	65	101	14	51	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
819	(119)	938	(87)	429	17	243	101	156	18	61	רווח נקי מפעילות מופסקת
93	-	93	93	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
920	(108)	1,028	6	426	17	243	101	156	18	61	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
289,541	15,222	274,319	(1)13,393	-	2,134	59,447	25,734	60,944	938	111,729	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
345,817	21,745	324,072	(1)100	-	52,602	33,217	18,806	59,490	32,550	127,307	

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חזק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
 (1) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2019

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח											
4,998	262	4,736	3	822	51	552	377	1,201	94	1,636	רווח מימוני, נטו
1,636	26	1,610	69	42	52	187	136	407	69	648	עמלות והכנסות אחרות
6,634	288	6,346	72	864	103	739	513	1,608	163	2,284	סך הכנסות
440	18	422	-	3	3	166	(14)	133	-	131	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,869	425	3,444	120	222	78	155	157	853	91	1,768	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,325	(155)	2,480	(48)	639	22	418	370	622	72	385	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
890	20	870	(10)	221	7	146	131	219	23	133	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,439	(175)	1,614	(38)	422	15	272	239	403	49	252	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
242	-	242	242	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
1,692	(168)	1,860	204	426	15	272	239	403	49	252	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
292,635	16,251	276,384	-	-	1,494	65,628	28,510	65,831	939	113,982	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
352,112	17,086	335,026	-	-	45,822	37,791	20,292	63,339	32,806	134,976	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2018*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									משקי בית
		סך-הכל ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית		
במיליוני ש"ח											
4,977	256	4,721	-	1,048	61	515	330	1,152	73	1,542	רווח מימוני, נטו
1,717	50	1,667	66	88	67	166	132	403	79	666	עמלות והכנסות אחרות
6,694	306	6,388	66	1,136	128	681	462	1,555	152	2,208	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
306	20	286	-	(2)	(2)	(113)	(5)	162	-	246	
3,999	509	3,490	164	247	79	156	157	847	91	1,749	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים											
2,389	(223)	2,612	(98)	891	51	638	310	546	61	213	
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת											
1,037	8	1,029	35	308	20	233	117	205	24	87	
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת											
1,360	(231)	1,591	(133)	591	31	405	193	341	37	126	
רווח נקי מפעילות מופסקת											
170	-	170	170	-	-	-	-	-	-	-	
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
1,548	(213)	1,761	37	591	31	405	193	341	37	126	
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח											
289,541	15,222	274,319	(1)13,393	-	2,134	59,447	25,734	60,944	938	111,729	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח											
345,817	21,745	324,072	(1)100	-	52,602	33,217	18,806	59,490	32,550	127,307	

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חזק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
 (1) נתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-252 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 126 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו, ומירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-1,636 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,542 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי לדיור ופיקדונות הציבור, לצד עלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות בשל עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו ב-648 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-666 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות הפצת מוצרים פיננסיים ובעמלות דמי ניהול חשבון. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו ב-131 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-246 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהפרשה הקבוצתית בגין חובות בעייתיים. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו ב-1,768 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,749 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מחשב ובעמלות סליקת BIT, בעקבות הגדלת היקפי הפעילות. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכם בכ-114 מיליארד ש"ח (מזה: אשראי לדיור בסך של כ-73 מיליארד ש"ח, כרטיסי אשראי בסך של כ-5 מיליארד ש"ח ואשראי צרכני בסך של כ-35 מיליארד ש"ח), בהשוואה לכ-113 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018 (מזה: אשראי לדיור בסך של כ-70 מיליארד ש"ח, כרטיסי אשראי בסך של כ-5 מיליארד ש"ח ואשראי צרכני בסך של 37 מיליארד ש"ח). פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכמו בכ-135.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-134.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-49 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 37 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-94 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-73 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות עקב עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו ב-69 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-79 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות מפעילות בניירות-ערך. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכם בכ-0.9 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכמו בכ-32.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-34.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-403 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-341 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו ומירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-1,201 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,152 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות, ומעלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות בשל עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו ב-133 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-162 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכם בכ-65.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-64.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכמו בכ-63.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-60.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-239 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-193 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-377 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-330 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות, לצד גידול במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות בשל עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכם בכ-28.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-26.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכמו בכ-20.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-21.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-272 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-405 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שקוזזה על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו ובהכנסות מעמלות. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-552 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-515 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי והפיקדונות הממוצעות בין התקופות, ובמרווחים הפיננסיים על הפיקדונות עקב עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו ב-187 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-166 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון ובעמלות מפעילות בניירות-ערך.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו ב-166 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 113 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני ומגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי עקב עלייה בהיקף החובות בהשגחה מיוחדת.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכם בכ-65.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-62.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול נובע בעיקרו מיתרות אשראי לקבוצת ישראל כסך של כ-3.6 מיליארד ש"ח, אשר נכללו לראשונה החל מהרבעון השני של שנת 2019 עקב הפסקת האיחוד. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכמו בכ-37.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-39.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-15 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו ובהכנסות מעמלות.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-51 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-61 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו ב-52 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-67 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בעמלות מפעילות בניירות-ערך.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכם בכ-1.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכמו בכ-45.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-43.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-426 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-591 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-822 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,048 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. בנוסף, חל קיטון בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים. כמו-כן, חלה ירידה ברווח מהשקעה באגרות-חוב. מנגד, קיטון זה קוזז בחלקו על-ידי גידול ברווח מהשקעה במניות.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו ב-42 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-88 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בעמלות מפעילות סינדיקציה.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-204 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 37 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם בסך של 38 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 133 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מרישום הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון זה קוזז בחלקו על-ידי עלייה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירה זו.

כמו-כן, מגזר אחר כולל רווח נקי המיוחס לפעילות מופסקת, בסך של 242 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2019 בהשוואה ל-170 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מכך שהרווח מפעילות מופסקת ברבעון השני לשנת 2019 כולל רווח נטו בסך של כ-137 מיליון ש"ח, בגין מכירת ההשקעה בישראל.

יתרות האשראי לציבור, הנכללות במגזר זה לתקופות ההשוואה כוללות את פעילות קבוצת ישראל כסך, המהווה פעילות מופסקת.

מגזר הפעילות הבינלאומית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכם ב-168 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 213 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מרישום הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים הפועלים שוויץ בתקופה המקבילה אשתקד. כמו-כן, חלה עלייה ברווחי הפעילות העסקית בארצות-הברית. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-74 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2019 בהשוואה לרווח נקי בסך של 59 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מפעילות ה-Middle-Market בעקבות עלייה בהכנסות הריבית, נטו, כתוצאה מעלייה ביתרות האשראי הממוצעות ובמרווחים הפיננסיים, שקוזזו בחלקה על-ידי גידול בהוצאות הפסדי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-216 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2019 בהשוואה להפסד בסך של כ-235 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מרישום הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בתקופה המקבילה אשתקד, אשר קוזז בחלקו על-ידי רישום הפסד ממכירת תיק נכסי הלקוחות של הפועלים שוויץ בסניפו בשוויץ ובלוקסמבורג ברבעון השני של שנת 2019.
- ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של קבוצת בנק פוזיטיף הסתכם בכ-14 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2019 בהשוואה לכ-39 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקרו מהפרשה משמעותית להפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2019

- סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 ביוני 2019 הסתכם בכ-16.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-17.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.
- האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-13.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-14.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-10.9 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-4.7 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה. זאת, בהשוואה לכ-11.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018, מתוכו סך של כ-5.0 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה.
- האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 בהפעלים שוויץ הסתכם בכ-0.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הקיטון נבע מהמשך צמצום פעילותו של הפועלים שוויץ.
- האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 בבנק פוזיטיב בתורכיה הסתכם בכ-0.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.
- סך פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2019 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-17.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-19.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2019 בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-16.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-18.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-7.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-9.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-11.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2019 בהפעלים שוויץ הסתכמה בכ-0.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-1.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הקיטון נובע בעיקרו מהמשך צמצום פעילותו של הפועלים שוויץ, כאמור לעיל.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

שיוך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. לפרטים בדבר הקריטריונים השונים לסיווג ולכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#). החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראל כ"פעילות מופסקת" ומוצגת תחת מגזר "התאמות".

טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
2,632	13	548	98	363	275	204	407	724	סך-הכל רווח מימוני, נטו
833	31	33	18	117	91	15	145	383	עמלות והכנסות אחרות
3,465	44	581	116	480	366	219	552	1,107	סך ההכנסות
319	-	2	22	116	13	12	89	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,992	78	102	253	159	133	66	284	917	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,154	(34)	477	(159)	205	220	141	179	125	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
441	(9)	154	(2)	68	77	49	61	43	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
717	(25)	327	(157)	137	143	92	118	82	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
151	151	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
871	126	326	(153)	137	143	92	118	82	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
288,623	-	1,354	12,654	75,718	38,687	85,771	31,583	42,856	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
352,112	-	29,504	16,957	50,014	23,545	-	44,115	187,977	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

טבלה 25-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2018*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			סך ההכנסות
				מסחרי	עסקי	הלוואות לדיוור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח									
2,663	14	646	101	249	390	169	400	694	סך-הכל רווח מימוני, נטו
869	25	49	27	81	142	17	143	385	עמלות והכנסות אחרות
3,532	39	695	128	330	532	186	543	1,079	
90	-	(2)	5	(45)	(75)	1	73	133	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,034	114	112	263	130	149	60	282	924	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,408	(75)	585	(140)	245	458	125	188	22	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
593	11	192	(4)	96	169	50	73	6	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
819	(86)	397	(136)	149	289	75	115	16	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
93	93	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
920	6	395	(125)	149	289	75	115	16	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
285,647	13,189	900	12,696	34,703	69,400	77,479	31,841	45,439	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
345,817	100	41,169	21,699	24,668	41,911	-	39,401	176,869	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר סוגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,470 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,214 מיליוני ש"ח.
- (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2019

טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
4,998	31	797	235	726	539	398	822	1,450	רווח מימוני, נטו
1,636	61	73	34	233	180	30	288	737	עמלות והכנסות אחרות
6,634	92	870	269	959	719	428	1,110	2,187	סך ההכנסות
440	-	4	18	96	14	19	167	122	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,869	133	205	426	302	255	129	578	1,841	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,325	(41)	661	(175)	561	450	280	365	224	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
890	(14)	208	15	203	164	101	132	81	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,439	(27)	457	(190)	358	286	179	233	143	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
242	242	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
1,692	215	461	(183)	358	286	179	233	143	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
288,623	-	1,354	12,654	75,718	38,687	85,771	31,583	42,856	אשראי לציבור, נטו, לטוף תקופת הדיווח
352,112	-	29,504	16,957	50,014	23,545	-	44,115	187,977	פיקדונות הציבור לטוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

טבלה 25-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2018*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			רווח מימוני, נטו
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיוור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח									
4,977	22	976	232	753	493	329	800	1,372	רווח מימוני, נטו
1,717	61	87	58	256	173	32	288	762	עמלות והכנסות אחרות
6,694	83	1,063	290	1,009	666	361	1,088	2,134	סך ההכנסות
306	-	(2)	20	(105)	(24)	6	168	243	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,999	179	242	515	303	260	120	556	1,824	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,389	(96)	823	(245)	811	430	235	364	67	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,037	27	281	8	303	167	89	140	22	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,360	(123)	550	(253)	508	263	146	224	45	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
170	170	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
1,548	46	551	(235)	508	263	146	224	45	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
285,647	13,189	900	12,696	69,400	34,703	77,479	31,841	45,439	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
345,817	100	41,169	21,699	41,911	24,668	-	39,401	176,869	פיקודנות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

(1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,470 מיליוני ש"ח.

(2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,214 מיליוני ש"ח.

(3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

(4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [פרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי](#).

2.6 חברות עיקריות

2.6.1 קבוצת ישראלכרט

בהמשך לאמור בסעיף 2.6.1 לדוח הדירקטוריון של הבנק לשנת 2018 לעניין היערכות הבנק להיפרדות מקבוצת ישראלכרט, בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרותיות") בחודש אפריל 2019 מכר הבנק בהצעת מכר לציבור כ-65% מהונה של ישראלכרט בתמורה (ברוטו) כוללת של כ-1.76 מיליארד ש"ח, המשקפת שווי חברה של 2.7 מיליארד ש"ח. ערב המכירה יתרת השקעת הבנק בקבוצת ישראלכרט הסתכמה לסך של כ-2.2 מיליארד ש"ח (לאחר קיטון בגין חלוקת דיבידנד בסך של כ-850 מיליון ש"ח ומכירת פעילות אמריקן אקספרס לישראלכרט בסך 456 מיליון ש"ח).

בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, בשל ירידה משיעור החזקה של 50%, חדל הבנק לאחד את קבוצת ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019. להלן ההשפעות העיקריות של הפסקת האיחוד:

- הכרה ברווח בסך של כ-210 מיליון ש"ח (לאחר מס והוצאות הקשורות בהצעת המכר), בגין חלק ההשקעה שנמכר ובגין שיערוך יתרת ההשקעה שנותרת בהתאם לשווי המניות למועד ההנפקה. רווח זה קוזז בהתאמה למחיר השוק ליום 30 ביוני 2019 בסך של כ-73 מיליון ש"ח.
- הכרה לראשונה ביתרות אשראי מאזני וחוזף-מאזני בסך של כ-3,593 מיליון ש"ח וכ-4,466 מיליון ש"ח בהתאמה, שטרם הפסקת האיחוד קוזזו בשל היותן יתרות הדדיות. בנוסף, הכרה הפרשה קבוצתית בסך של כ-47 מיליון ש"ח בגין יתרות אלה.
- קיטון בהיקף במאזן בסך של כ-14 מיליארד ש"ח בגין גריעת נכסים והתחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת.
- רישום ההשקעה בקבוצת ישראלכרט על בסיס שווי מאזני, תוך ייחוס עודף עלות ההשקעה על הערך בספרים של הנכסים, נכסים בלתי מוחשיים מזוהים ומוניטין.
- גידול ביחס הלימות ההון בשיעור של כ-0.3%, כתוצאה מקיטון בנכסי הסיכון ורישום הרווח מהמכירה.

ההשקעה בקבוצת ישראלכרט ליום 30 ביוני 2019 הסתכמה לסך של כ-803 מיליון ש"ח. תרומת קבוצת ישראלכרט לרווח הנקי של הבנק, במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמה ב-242 מיליון ש"ח בהשוואה ל-170 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח ברבעון השני לשנת 2019 כולל רווח נטו בסך של כ-137 מיליון ש"ח, כאמור לעיל, וכן את חלקו של הבנק ברווחי ישראלכרט (33%). עד לתום הרבעון הראשון לשנת 2019, הרווח כלל את חלקו של הבנק (98.2%) מרווחי קבוצת ישראלכרט.

לפי הוראות החוק להגברת התחרותיות יהיה הבנק רשאי להחזיק ביתרת החזקותיו בישראלכרט עד ליום 31 בינואר 2021. הבנק נערך להשלמת ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט כנדרש בחוק במספר חלופות אפשריות ובהן: מכירת מניות המהוות גרעין שליטה בישראלכרט, מכירה פרטית ללא גרעין שליטה או הצעה לציבור של מניות ישראלכרט, למשקיעים זרים או ישראלים, חלוקת מניות ישראלכרט או אופציות רכישה למניות בדרך של דיבידנד בעין, מכירה בבורסה (כפוף לכללי החסימה של הבורסה), או שילוב של אילו מהחלופות. אין ודאות בנוגע לאופן ולעיתוי בו יבחר הבנק להשלים את ההיפרדות. לפרטים אודות הודעת אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון") מחדש ינואר 2019 בקשר עם מתווה אפשרי של חלוקת מניות ישראלכרט כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק, ראה [סעיף 2.6.1 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

ביום 11 באפריל 2019 ובמענה לבקשת הבנק, עדכן בנק ישראל את היתר השליטה בישראלכרט, כך שגרעין השליטה שעל הבנק להחזיק בישראלכרט לא יפחת מ-30% מכל סוג של אמצעי השליטה, וזאת חלף 50% בהיתר הקודם.

חברי הנהלה, נושאי משרה בבנק ועובדי הבנק הקשורים לאסטרגיה או לניהול פעילות עסקית בבנק אינם מכהנים בדירקטוריונים של חברות קבוצת ישראלכרט, עובדי הבנק לא יהיו רוב בדירקטוריונים של חברות קבוצת ישראלכרט וישנן מגבלות על דירקטורים עובדי בנק, המכהנים בדירקטוריון ישראלכרט בהעברת מידע מדירקטוריון ישראלכרט להנהלת הבנק.

השינויים האמורים נעשו בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים בקשר עם החוק להגברת התחרות, תהליך ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט המתחייב ממנו ועל-מנת לצמצם פוטנציאל לניגודי עניינים. למועד הדוח רק אחד מתוך שמונה חברי דירקטוריון ישראלכרט הינו עובד הבנק.

לפרטים נוספים בדבר הצגת קבוצת ישראלכרט כפעילות מופסקת ראה [ביאור 1.ה. בתמצית הדוחות הכספיים](#). לפרטים בנוגע לתביעות משפטיות בקשר עם קבוצת ישראלכרט ראה [ביאור 2.5.ב. לדוחות הכספיים לשנת 2018](#), וביאור 10.ב. בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר התקשרויות בהסכמי הנפקה ותפעול עם חברות כרטיסי אשראי, ראה [ביאור 2.5.ז. לדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

2.6.2 Hapoalim (Switzerland) Ltd (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ, שעסקה בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. כמו-כן, פעלה באמצעות חברה לייעוץ השקעות בישראל ונציגות בישראל. בספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ. בהתאם למתווה התהליך הנדרש לשם יציאת החברה מגדר אחריותה הפיקוחית של ה-FINMA, עודכנו מסמכי ההתאגדות של החברה בע"מ באופן בו, בין היתר, החל מחדש אפריל 2019 הושמטה המילה "בנק" משמות החברות של הפועלים שוויץ והסניף בלוקסמבורג. כחלק מממוש ההחלטה להפסקת פעילות הבנקאות הפרטית של הפועלים שוויץ הושלמה ברבעון הרביעי של 2018 עסקה למכירת מרבית תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ, בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג ל-Banque Safra Sarasin (Luxembourg) SA ו-Bank J. Safra Sarasin AG (ביחד, "ספרא סאראסין").

בנוסף, בחודש יוני 2019 חתם הבנק על הסכם עם Hyposwiss Private Bank Geneva SA למעבר מרבית יתרת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג. ההעברה מתוכננת במספר פעימות ב-18 החודשים הקרובים. בהתאם למתווה העסקה ישלם הבנק לרוכש כ-11.5 מיליון פרנק שוויצרי עבור העברה זו.

ההפסד במחצית הראשונה של שנת 2019 בפועלים שוויץ הסתכם בסך של 67 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה להפסד בסך של 59 מיליון פרנק שוויצרי בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד ב-2019 נבע בעיקר מהוצאות משפטיות, מהפסד ממכירת תיק נכסי הבנקאות הפרטית כאמור לעיל ומהפסד בפעילות השוטפת בעוד שבשנת 2018 נבע בעיקר מרישום הפרשה לחקירה אמריקאית ומרישום הוצאות משפטיות.

בעקבות ההפסד שנבע מהפרשה הנוגעת לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שהוכרה בדוחות הכספיים של שנת 2018, שעל ביצועה החליטו האורגנים המוסמכים של פועלים שוויץ בחודש מרץ 2019, ועל מנת שפועלים שוויץ יעמוד ביחס הלימות ההון הרגולטורי הנדרש בשוויץ, השקיע הבנק 250 מיליון פרנק שוויצרי בהון של פועלים שוויץ ברבעון הראשון של שנת 2019, וזאת מיד עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים להגדלת ההשקעה כאמור. כמו-כן, בחודש יולי 2019 השקיע הבנק סכום נוסף של 50 מיליון פרנק שוויצרי.

לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10.ד. בתמצית הדוחות הכספיים](#). לפרטים בדבר חקירה בנושא ארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 10.ה. בתמצית הדוחות הכספיים](#).

2.6.3 Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. קבלת פיקדונות כפופה לרגולציה המקומית והיא מותרת עד לגובה האשראי של כל לווה.

הכלכלה התורכית שצמחה מאז תחילת העשור בקצב מהיר מאוד, תוך עלייה בגירעון בחשבון השוטף ועלייה בגירעון התקציבי, חוותה ב-2018 משבר כלכלי ופיננסי. לתורכיה גירעון גבוה בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, והיא נשענת לכן על מקורות מימון במטבע-חוץ מהעולם. שילוב של מספר גורמים כמו מתיחות פוליטית ביחסים בין תורכיה וארצות-הברית, וסנטימנט שלילי של המשקיעים כלפי שווקים מתעוררים בתקופה זו, הביא לאובדן אמון של המשקיעים במדיניות הכלכלית ופחות חד בשער הלירה התורכית. בתגובה להרעה בפעילות הכלכלית, למצב הפוליטי הלא יציב והחשש לעצמאותו של הבנק המרכזי, סוכנויות הדירוג הורידו את דירוג החוב של תורכיה. כך לדוגמה, ב-12 החודשים האחרונים הורידה סוכנות האשראי מודי'ס בשתי רמות את דירוג האשראי של תורכיה, מרמה של Ba2 לרמה של B1.

תורכיה נקטה מספר צעדים שהשיבו, אם כי באופן זמני את אמון המשקיעים בלירה התורכית, ביניהם העלאה חדה של הריבית על הלירה התורכית לרמה של 24%. הפיחות החד בלירה התורכית, עליית הריבית וצעדי הממשלה הביאו את המשק התורכי למיתון במחצית השנייה של 2018. הפיחות בלירה התורכית התחדש ב-2019 ובמחצית הראשונה של השנה פוחתה הלירה התורכית בכ-9.7% מול הדולר. התמריצים הפיסקליים שנקטה ממשלת תורכיה הביאו לצמיחה של 5.4% ברבעון הראשון של 2019 (רבעון לעומת קודמו במונחים שנתיים), אך האינדיקטורים השוטפים לרבעון השני מאותנים על האטה בצמיחה ברבעון השני של שנת 2019. בסוף חודש יולי 2019, לאחר התייצבות מסוימת של המטבע, הבנק המרכזי התורכי הוריד את הריבית ב-4.25 נקודות אחוז לרמה של 19.75%.

הבנק בוחן אפשרות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף, ועל פי התוכנית האסטרטגית הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי. בהקשר זה יצוין כי ביום 20 בינואר 2019 בנק ישראל הנחה את הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בחישוב יחס ההון המאוחד בגין הפעילות בבנק פוזיטיף החל משנת 2020. לפרטים ראה [פרק הון והלימות הון לעיל](#).

יתרת האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2019 הסתכמה ב-734 מיליון לירות תורכיות (כ-454 מיליון ש"ח), בהשוואה ליתרה בסך של 723 מיליון לירות תורכיות (כ-512 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2018.

התוצאות העסקיות של קבוצת בנק פוזיטיף במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמו בהפסד של כ-7 מיליון לירות תורכיות לעומת הפסד של כ-34 מיליון לירות תורכיות בתקופה המקבילה אשתקד, שנבע בעיקר מהפרשה להפסדי אשראי.

תרומת קבוצת בנק פוזיטיף לתוצאות הפעילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2019 הסתכמה בתרומה שלילית של כ-28 מיליון ש"ח בהשוואה לתרומה שלילית של כ-41 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף (בהון והלוואות) ליום 30 ביוני 2019 הסתכמה ב-228 מיליון ש"ח (103 מיליון ש"ח בהון ו-125 מיליון ש"ח בהלוואות שניתנו לצורך עמידה בדרישות נזילות) בהשוואה לכ-320 מיליון ש"ח (132 מיליון ש"ח בהון ו-188 מיליון ש"ח בהלוואות שניתנו לצורך עמידה בדרישות הנזילות) בסוף שנת 2018.

לפרטים אודות חברות נוספות ומידע נוסף הנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי להלן](#).

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל.

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק "דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 30 ביוני 2019. יש לעיין בסקירה זו יחד עם ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018" ועם הדוחות הכספיים לשנת 2018.

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואמידת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי וסיכון ציות. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לניהול הסיכונים על בסיס אסטרטגיית הסיכון והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטווית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות המפקח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי, וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים.

מנהל הסיכונים הראשי (CRO) וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הינו ד"ר א. בכר. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר צ. כהן, ומנהל החטיבה הקמעונאית מר ר. שטיין. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות ומנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית הינו מר י. ענתבי. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורך-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים בדבר שינויים בחברי הנהלת הבנק ראה [דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים" בתמצית הדוחות הכספיים](#).

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות הדירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול הסיכונים ראה ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018".

3.2. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
 - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 31 בדצמבר 2018 וה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 30 ביוני 2019.
- סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גרמי הסיכון השונים. לדוגמא: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

טבלה 1-3: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.18		30.06.19			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני
במיליוני ש"ח					
3,311	582	2,729	3,446	536	2,910
1,671	220	1,451	1,742	234	1,508
3,202	770	2,432	3,708	779	2,929
8,184	1,572	6,612	8,896	1,549	7,347
סיכון אשראי פגום					
סיכון אשראי נחות ⁽²⁾					
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת					
סך סיכון אשראי בעייתי*					
סיכון אשראי בעייתי נטו					
6,944	1,452	5,492	7,549	1,462	6,087
808	-	808	903	-	903

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (2) לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.

טבלה 2-3: נכסים שאינם מבצעים*

יתרה ליום		
31.12.18	30.06.19	
במיליוני ש"ח		
2,178	2,376	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
81	48	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
2,259	2,424	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים
0.76%	0.81%	שיעור NPL מסך האשראי לציבור

* נכסים שאינם מבצעים כוללים את נכסי הבנק אשר אינם צוברים הכנסות ריבית. מידע זה דומה ליתרת ה-Non Performing Assets המוצגת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית. מטרת נתון זה לתת גילוי לאותו חלק מנכסי הבנק הכלול בדוחות הכספיים אשר אינו צובר הכנסות ריבית.

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019			
	מסחרי	פרטי	סך-הכל
	במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור			
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה	2,015	706	2,721
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה	668	203	871
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום*	(50)	(6)	(56)
חובות פגומים שנמחקו	(182)	(87)	(269)
חובות פגומים שנפרעו	(261)	(96)	(357)
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה	2,190	720	2,910
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש			
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה	676	624	1,300
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה	153	197	350
חובות בארגון מחדש שנמחקו	(53)	(69)	(122)
חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג שאינו פגום או שנפרעו*	(136)	(93)	(229)
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה	640	659	1,299
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה	408	163	571
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה	407	110	517
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה	(61)	(53)	(114)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	(274)	(66)	(340)
נזקף לרווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי	72	(9)	63
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה	(182)	(87)	(269)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית	274	66	340
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה	572	133	705
* מזה: חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב	(36)	-	(36)

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2018			
מסחרי	פרטי	סך-הכל	במיליוני ש"ח
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור			
1,878	749	2,627	יתרת חובות פגומים לתחילת השנה
648	144	792	חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה
(127)	(9)	(136)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(182)	(93)	(275)	חובות פגומים שנמחקו
(12)	(82)	(94)	חובות פגומים שנפרעו
2,205	709	2,914	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש			
672	636	1,308	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
269	155	424	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
(43)	(78)	(121)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(115)	(103)	(218)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
783	610	1,393	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים			
307	225	532	יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה
259	118	377	הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה
(42)	(66)	(108)	הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה
(318)	(58)	(376)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(101)	(6)	(107)	נזקף לדוח רווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי
(182)	(93)	(275)	מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה
318	58	376	גביית חובות שנמחקו חשבונאית
-	1	1	אחר
342	185	527	יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה

טבלה 4-3: מדדי סיכון אשראי

ליום		
31.12.18	30.06.19	
0.95%	0.99%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.28%	0.31%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.31%	1.37%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.14%	1.14%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור*
138.11%	137.87%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
106.49%	105.22%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
1.89%	2.01%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
0.22%	(1)0.30%	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.20%	(1)0.15%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
14.58%	(1)10.87%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
(1) מחושב על בסיס שנתי.

ניתוח איכות התיק

במחצית הראשונה של 2019 נרשמה עלייה (החמרה) במדדים הבאים:

- שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור
 - שיעור ה-NPL
 - שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור
 - שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור
 - שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
 - שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
- במדד שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור נרשמה יציבות ושיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור נרשם שיפור.
- הצעדים שביצע הבנק לשיפור איכות החיתום בתיק האשראי לפרטיים ממשיכים לבוא לידי ביטוי בירידה בשיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור. במדדים בהם נרשמה החמרה במחצית הראשונה, השיעורים ברובם נמוכים יחסית לעבר.
- לגבי מדדים נוספים המתייחסים לסיכון תיק האשראי של אנשים פרטיים בלבד ראה [טבלה 18-3 להלן](#).

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 ביוני 2019						
סיכון אשראי (כולל) ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתני ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
במיליוני ש"ח						
31,121	29,838	1,275	390	59	44	356
62,435	60,857	994	546	(83)	(21)	490
25,038	24,261	1,099	232	(5)	(112)	389
37,576	35,785	866	429	88	61	806
41,278	41,189	43	27	71	(7)	223
17,057	16,378	151	97	42	26	170
8,293	8,076	49	21	11	9	54
44,541	42,609	1,684	557	122	31	621
267,339	258,993	6,161	2,299	305	31	3,109
78,717	77,421	555	-	11	2	374
62,004	58,853	851	717	120	175	833
408,060	395,267	7,567	3,016	436	208	4,316
3,556	3,556	-	-	-	-	-
46,607	46,607	-	-	-	-	-
458,223	445,430	7,567	3,016	436	208	4,316
34,740	32,601	1,329	427	1	10	224
50,566	50,566	-	-	3	-	12
85,306	83,167	1,329	427	4	10	236
543,529	528,597	8,896	3,443	440	218	4,552

* בעקבות הפסקת האיחוד, נכללו לראשונה יתרות האשראי של ישראלכרט.

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 147,451-9,574,326,69,329,316,849 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעוף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 ביוני 2018						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יחידת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
314	(14)	(20)	400	1,012	31,438	32,501
586	(28)	25	717	1,285	62,724	64,418
310	(75)	(58)	297	638	23,009	23,478
804	49	(25)	238	786	35,192	36,714
175	(9)	3	32	91	31,626	31,800
131	24	21	70	125	14,259	14,782
53	8	6	22	45	7,398	7,805
513	77	112	607	1,785	41,268	42,915
2,886	32	64	2,383	5,767	246,914	254,413
339	3	11	-	586	70,594	71,604
903	231	227	679	878	62,161	64,827
4,128	266	302	3,062	7,231	379,669	390,844
-	-	-	-	-	3,676	3,676
-	-	-	-	-	38,082	38,082
4,128	266	302	3,062	7,231	421,427	432,602
194	(20)	6	491	895	33,256	34,749
5	-	(2)	-	-	42,844	42,844
199	(20)	4	491	895	76,100	77,593
4,327	246	306	3,553	8,126	497,527	510,195

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 10,732,628,57,593,295,330 ו-145,912 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
343	(15)	5	377	1,159	32,352	33,662
547	(134)	(99)	589	1,127	56,509	58,197
287	(129)	(150)	313	603	24,065	24,568
774	103	4	215	805	35,736	37,113
146	(1)	(20)	29	89	33,688	34,113
153	57	72	94	148	15,272	15,839
52	(4)	(6)	22	53	7,790	8,247
532	156	207	547	1,708	43,098	44,463
2,834	33	13	2,186	5,692	248,510	256,202
366	5	40	-	526	73,635	74,636
892	473	458	694	873	60,746	63,331
4,092	511	511	2,880	7,091	382,891	394,169
-	-	-	-	-	3,852	3,852
-	-	-	-	-	34,485	34,485
4,092	511	511	2,880	7,091	421,228	432,506
233	37	100	420	1,093	35,575	38,031
9	-	2	-	-	40,000	40,000
242	37	102	420	1,093	75,575	78,031
4,334	548	613	3,300	8,184	496,803	510,537

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 141,909 ו-10,534, 708, 54,595, 302,791 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

3.2.3. בינוי והנדל"ן

ליום 30 ביוני 2019 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-97 מיליארד ש"ח.

טבלה 6-3: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018		יתרה ליום 30 ביוני 2019				
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
2,905	831	2,074	3,869	1,554	2,315	בנייה למסחר ושירותים
500	112	388	436	92	344	בנייה לתעשייה
41,435	*24,760	16,675	44,893	*27,318	17,575	בנייה לדירור
29,714	6,206	23,508	29,561	6,553	23,008	נכסים מניבים
18,567	8,070	10,497	18,278	8,087	10,191	אחר
93,121	39,979	53,142	97,037	43,604	53,433	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-4,795 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.18: 6,026 מיליוני ש"ח).

3.2.4. חשיפת אשראי למדינות זרות

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 7-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 30 ביוני 2019			
חשיפה			חשיפה			
סך-הכל	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	סך-הכל	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	
במיליוני ש"ח						
28,622	7,177	21,445	34,704	7,128	27,576	המדינה
4,747	1,774	2,973	5,096	1,425	3,671	ארצות-הברית
11,631	4,358	7,273	11,136	3,260	7,876	שוויץ
2,689	1,894	795	3,790	1,800	1,990	אנגליה
4,101	2,205	1,896	3,905	1,900	2,005	גרמניה
16,488	2,921	13,567	16,377	2,555	13,822	צרפת
68,278	20,329	47,949	75,008	18,068	56,940	אחרות
סך-כל החשיפות למדינות זרות						
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS:						
941	612	329	852	596	256	פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד
מזה: סך החשיפות למדינות LDC						
2,053	259	1,794	1,952	188	1,764	
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות						
10	-	10	59	-	59	

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
טבלה 8-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 30 ביוני 2019			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
						דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾
8,939	4,868	4,071	9,330	3,846	5,484	AA- עד AAA
13,754	2,517	11,237	18,502	2,365	16,137	A- עד A+
1,310	298	1,012	1,053	247	806	BBB- עד BBB+
79	55	24	30	24	6	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B-
395	143	252	392	184	208	ללא דירוג**
24,477	7,881	16,596	29,307	6,666	22,641	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
						סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר
24,477	7,881	16,596	29,307	6,666	22,641	ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
10	2	8	9	1	8	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
ספרד - סך חשיפה של כ-175 מיליון ש"ח, מזה סך של 163 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 12 מיליון ש"ח בדירוג BBB-. (סך חשיפה בסוף שנת 2018 הייתה כ-132 מיליון ש"ח, מזה סך של 122 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 9 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
אירלנד - אין חשיפה למוסדות פיננסיים (סך החשיפה בסוף שנת 2018 הייתה כ-15 מיליון ש"ח ללא דירוג).
איטליה - סך חשיפה של כ-147 מיליון ש"ח, מזה סך של 141 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 6 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2018 הייתה כ-149 מיליון ש"ח, מזה סך של 143 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 6 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
ביוון ובפורטוגל אין חשיפה למוסדות פיננסיים.
** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 3% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.18: 6% מהיתרה).
(1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
(2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
(3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
(4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P-Fitch.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 ביוני 2019 בכ-29.3 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-4.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-24.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018. עלייה זו נבעה מגידול בחשיפה המאזנית בסך כ-6 מיליארד ש"ח ומירידה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-1.2 מיליארד ש"ח. כ-94.97% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-81.4% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 18.15% בחברות ביטוח ו-0.46% מוסד פיננסי אחר. עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (59.02%), ובארצות-הברית (19.9%). ענף "בנקים בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל רק את החשיפות בגין בנקים חו"ל, כולל בנקים מרכזיים. מוסדות פיננסיים מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. כמו-כן כולל "סיכון האשראי הכולל" יתרות מאזניות וחוץ-מאזניות בגין נגזרים. הטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים כמו גם יתרות חוץ-מאזניות בגין נגזרים. סך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2019

3.2.6 סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה 9-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום		
31.12.18	30.06.18	30.06.19
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
81,454	77,875	85,771
הלוואות מכספי הבנק		
1,301	1,383	1,246
הלוואות מכספי האוצר*		
87	77	108
מענקים מכספי האוצר*		
82,842	79,335	87,125
סך-הכל		

לשנה שהסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	30.06.18	30.06.19
31.12.18	30.06.18	30.06.18	30.06.19
במיליוני ש"ח			

ביצוע		
הלוואות מכספי האוצר		
88	38	65
הלוואות		
30	15	23
מענקים		
118	53	88
סך-הכל מכספי האוצר		
15,450	7,489	8,753
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק		
15,568	7,542	8,841
סך-הכל הלוואות חדשות		
1,004	576	462
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק		
16,572	8,118	9,303
סך-הכל הלוואות שניתנו		

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 10-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שערור חוב בעייתי	חוב בעייתי במיליוני ש"ח	שערור ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור (כולל הפרשה קבוצתית) במיליוני ש"ח	שערור הפיגור	סכום בפיגור מעל 90 יום	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	30.06.19
1.37%	1,174	0.51%	438	0.13%	109	85,771	30.06.19
1.42%	1,160	0.52%	424	0.14%	115	81,454	31.12.18

במחצית הראשונה של 2019 נרשמה יציבות (ירידה קלה) בשערור הסכומים בפיגור מתוך יתרות האשראי ובשערור ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור ושערור משמעותי יותר בשערור החוב הבעייתי. השיפור במדדים הושפע מהגידול ביתרת התיק, כאשר פרט לירידה בסכום בפיגור מעל 90 יום, ישנה עלייה בהפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור וביתרת החוב הבעייתי, אך בשערור נמוך מהגידול בתיק.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 3-11: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח		
5.3%	85,771	0.4%	315	27.0%	23,132	16.2%	13,888	38.2%	32,793	18.2%	15,643	30.6.19
9.3%	81,454	0.5%	368	27.0%	21,984	16.6%	13,539	38.1%	31,060	17.8%	14,503	31.12.18
7.6%	74,521	0.6%	437	27.7%	20,619	17.4%	12,988	37.6%	28,022	16.7%	12,455	31.12.17

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטי על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

גידור הסיכון: הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. קיימים אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדירות, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 3-12: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

	2018			2019	
	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני
	במיליוני ש"ח				
יתרות לסוף תקופה	77,875	79,425	81,454	83,148	85,771
שינוי ביתרות	2.5%	2.0%	2.6%	2.1%	3.2%
ביצוע הלואות חדשות	3,728	3,696	4,265	4,226	4,527

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים
טבלה 3-13: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.18	30.09.18	31.12.18	31.03.19	30.06.19	
מאפיינים					
31.2%	34.2%	34.5%	38.1%	37.9%	שיעור מימון מעל 60%
0.1%	0.1%	0.2%	0.0%	0.0%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
32.6%	32.5%	30.3%	31.5%	31.7%	שיעור בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
60.1%	59.5%	57.9%	59.2%	59.2%	שיעור בריבית משתנה
5.7%	6.2%	6.3%	6.0%	5.7%	שיעור הלוואות לכל מטרה
9.3%	9.0%	10.2%	9.7%	10.0%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
7.0%	7.3%	7.3%	6.9%	7.4%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.5	24.6	24.6	24.7	24.5	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

ברבעון השני של 2019 חלה עלייה משמעותית ביתרות. מנתוני ביצועי הלוואות ניכר שיפור בשני מדדים:

- ירידה מתונה בשיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60%.
- ירידה בשיעור הלוואות לכל מטרה.

כמו-כן נרשמה התקצרות בתקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ללא גישור), זאת לאחר מגמה ארוכה של התארכות התקופה.

שיעור הלוואות בריבית משתנה נשאר דומה לרבעון הקודם. שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% נשאר בדומה לרבעון הקודם על שיעור אפסי.

עלייה נרשמה בשיעור הביצועים בהם הקרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה) ובשיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות. בהסתכלות כוללת על מדדי האשראי לדיור ניכר כי הגידול ביתרות התבצע תוך שמירה על איכות החיתום.

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע". סכום הלוואה המרבי אותה יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבוניתו.

תוכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון.

החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים אשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים אשראי.

טבלה 3-14: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל*

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.18	30.06.19		
				מאזני
	(580)	3,892	3,312	עו"ש חובה
(14.90%)	(1,348)	29,791	28,443	הלוואות ⁽¹⁾
(4.52%)	(23)	114	91	מזה: הלוואות בולט ובלון
(20.18%)	(539)	4,375	3,836	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
(12.32%)	509	4,905	5,414	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
10.38%	(1,958)	42,963	41,005	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
(4.56%)				חוץ-מאזני
	631	20,368	20,999	סיכון אשראי חוץ-מאזני
3.10%	(1,327)	63,331	62,004	סך-הכל סיכון אשראי כולל
(2.10%)				

* סיכון אשראי מוצג לפי מקום פעילות.
 (1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.
 (2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

טבלה 3-15: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה*

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 30 ביוני 2019			סך-הכל	הכנסה לחשבון	סך-הכל
	הכנסה לחשבון			הכנסה לחשבון					
	מעד 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	מעד 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח			
									אשראי ללווה באלפי ש"ח
3,488	909	903	1,676	3,538	945	929	1,664		עד 20
3,686	966	851	1,869	3,615	978	851	1,786		מ-20 עד 40
8,482	2,018	2,352	4,112	8,315	1,990	2,365	3,960		מ-40 עד 80
13,711	4,303	4,915	4,493	13,127	4,151	4,852	4,124		מ-80 עד 150
11,457	6,645	3,596	1,216	10,669	6,321	3,337	1,011		מ-150 עד 300
2,204	1,825	236	143	1,805	1,520	187	98		מעל 300
43,028	16,666	12,853	13,509	41,069	15,905	12,521	12,643		סך-הכל

* סיכון אשראי מוצג לפי מקום סניף.
 (1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2019

טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים*

ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 ביוני	
2018	2019	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
		גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח
24,760	23,635	עד 10
7,539	7,093	מ-10 עד 50
5,632	5,373	מ-50 עד 200
2,470	2,365	מ-200 עד 500
2,627	2,603	מעל 500
43,028	41,069	סך-הכל

* סיכון אשראי מוצג לפי מקום סניף.

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון*

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 30 ביוני 2019				
הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	סך-הכל		
במיליוני ש"ח						
						תקופה לפירעון
10,418	5,337	5,081	8,443	5,403	3,040	עד שנה
7,798	93	7,705	7,574	87	7,487	משנה עד 3 שנים
15,616	121	15,495	14,824	116	14,708	מ-3 עד 5 שנים
9,196	105	9,091	10,228	118	10,110	מעל 5 שנים
43,028	5,656	37,372	41,069	5,724	35,345	סך-הכל

* סיכון אשראי מוצג לפי מקום סניף.

טבלה 3-18: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל		השינוי		יתרה ליום		
סיכון אשראי מאזני						
ליום				31.12.18		30.06.19
במיליוני ש"ח						
2.03%	2.08%	(2.52%)		873	851	סיכון אשראי בעייתי
1.62%	1.75%	3.31%		694	717	מזה: סיכון אשראי פגום
0.25%	0.20%	(25.23%)		107	80	חובות בפיגור מעל 90 יום
1.10%	0.85% ⁽¹⁾	(26.00%) ⁽¹⁾		473	175	מחיקות חשבונאיות נטו לתקופה
2.08%	2.03%	(6.61%)		892	833	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2019

במחצית הראשונה של 2019 נרשם קיטון ביתרת ההלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של 5.5%. סך סיכון האשראי המאזני ירד ב-4.6%. הירידה ביתרות בגין אנשים פרטיים נמשכת בעקביות זה הרבעון החמישי ברציפות. במקביל לירידה ביתרות, מרבית מדדי איכות התיק מצביעים על המשך שיפור ברבעון זה. שיעור סיכון האשראי הפגום עלה וכך גם שיעור סיכון האשראי הבעייתי אך בנטרול הגידול בסיכון האשראי הפגום נרשמת מגמת ירידה מתמשכת ביתרות סיכון האשראי הבעייתי שאינו פגום. שיעור החובות בפיגור מעל 90 יום ירד מ-0.25% בדצמבר 2018 ל-0.20% ביוני 2019, כאשר ברבעון השני נרשמה יציבות בשיעור והמשך ירידה ביתרות. שיעור המחיקות החשבונאיות נטו ירד באופן משמעותי מ-1.10% בדצמבר 2018 ל-0.85% ביוני 2019 כאשר הרבעון השני נמוך מהרבעון הראשון. השיפור במדדים ובפרט בשיעור המחיקות מצביע על השפעת צעדים לשיפור איכות החיתום באשראי לאנשים פרטיים שנקט הבנק.

3.2.8. מימון ממונף

להלן נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רוברד 1.

טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

ליום 30 ביוני 2019			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	252	-	252
-	-	-	-
2	1,292	31	1,323
1	266	-	266
2	545	80	625
6	2,355	111	2,466

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי	1	252	-	252
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	-	-	-	-
כרייה וחציבה	2	1,292	31	1,323
מידע ותקשורת	1	266	-	266
מסחר	2	545	80	625
סך-הכל	6	2,355	111	2,466

ליום 31 בדצמבר 2018			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	257	-	257
2	658	534	1,192
2	1,361	38	1,399
1	266	-	266
3	741	170	911
1	225	-	225
10	3,508	742	4,250

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי	1	257	-	257
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	658	534	1,192
כרייה וחציבה	2	1,361	38	1,399
מידע ותקשורת	1	266	-	266
מסחר	3	741	170	911
תעשייה	1	225	-	225
סך-הכל	10	3,508	742	4,250

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 20-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

30 ביוני 2019			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
3	724	4,660	5,384
1	1,319	1,473	2,792
6	9,699	7,863	17,562
10	11,742	13,996	25,738

ענף משק

תעשייה	3	724	4,660	5,384
אספקת חשמל ומים	1	1,319	1,473	2,792
שירותים פיננסיים*	6	9,699	7,863	17,562
סך-הכל	10	11,742	13,996	25,738

31 בדצמבר 2018

מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
3	877	5,164	6,041
1	756	647	1,403
1	1,276	2,315	3,591
3	3,077	2,571	5,648
8	5,986	10,697	16,683

ענף משק

תעשייה	3	877	5,164	6,041
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1	756	647	1,403
אספקת חשמל ומים	1	1,276	2,315	3,591
שירותים פיננסיים	3	3,077	2,571	5,648
סך-הכל	8	5,986	10,697	16,683

* בעקבות הפסקת האיחוד של חברת ישראלכרט, נכללו לראשונה יתרות אשראי מאזני בסך של 3,481 מיליון ש"ח ויתרות אשראי חוץ-מאזני בסך של 4,030 מיליון ש"ח.

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

טבלה 21-3: יתרות סיכון האשראי⁽¹⁾ לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 30 ביוני 2019

סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות נטו ⁽¹⁾	שיעור מההון הרגולטורי
במיליוני ש"ח						
3,619	3,283	410	6,912	20	6,891	17.39%

- (1) הנתונים המוצגים להלן מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.
- (2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- (4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018".

3.3.1 סיכון ריבית

סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים. הסיכון כהגדרתו לעיל, כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:

- **סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית הקבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית המשתנה);
- **סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בשיעורי הריבית לתקופות פירעון שונות שיבואו לידי ביטוי בשינוי בשיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
- **סיכון מרווח (Basis spread)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים;
- **סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמא הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);
- **חשיפת הערך** - אומדן השינוי הצפוי בערך הכלכלי (ההון הפיננסי) כתוצאה משינויי הריבית;
- **חשיפת ההכנסה החשבונאית** - השינוי הצפוי בהכנסה החשבונאית בשנה הקרובה כתוצאה משינויי הריבית.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

טבלה 22-3: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2018**			30 ביוני 2019			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	
במיליוני ש"ח						
34,091	1,120	32,971	34,873	1,554	33,319	שווי הוגן נטו מותאם*
33,563	741	32,822	34,125	1,022	33,103	מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
 ** כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

טבלה 23-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2018**			30 ביוני 2019			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	
במיליוני ש"ח						
שינויים מקבילים						
626	211	415	581	248	333	עלייה במקביל של 1%
668	227	441	587	287	300	מזה: תיק בנקאי
(659)	(270)	(389)	(621)	(303)	(318)	ירידה במקביל של 1%
(684)	(238)	(446)	(583)	(271)	(312)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים						
(82)	119	(201)	(10)	76	(86)	התללה ⁽¹⁾
92	(32)	124	153	(34)	187	השטחה ⁽²⁾
300	178	122	303	13	290	עליית ריבית בטווח הקצר
(485)	(207)	(278)	(306)	(13)	(293)	ירידת ריבית בטווח הקצר

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
 ** כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.
 (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
 (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 30 ביוני 2019			
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
שינויים במקביל						
1,360	522	838	1,206	372	834	עלייה במקביל של 1%
1,390	552	838	1,188	354	834	מזה: תיק בנקאי
(1,159)	(563)	(596)	(1,088)	(398)	(690)	ירידה במקביל של 1%
(1,171)	(575)	(596)	(1,072)	(382)	(690)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-פי גישת ההנהלה הכוללת הנחות על מידול יתרות העו"ש ושינוי במרווחי פיקדונות בשינוי ריבית בחלק מהתרחישים ותוך שימוש ברצפות ריבית. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM.

3.4 סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 25-3: יחס כיסוי הנזילות*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
120%	123%	127%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
118%	121%	126%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. להרחבה בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018", הדוחות הכספיים לשנת 2018 וכן ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2019".

3.5. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308. תחת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות ה-FATCA האמריקאי וה-CRS הבינלאומי והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות. הטלת עיצומים כספיים על-ידי המפקחת על הבנקים: בחודשים האחרונים עלה מספר העיצומים הכספיים שהוטלו על בנקים וחברות כרטיסי אשראי (ובהם גם הבנק וישראל) על-ידי הפיקוח על הבנקים, במקרים בהם לעמדת הפיקוח התגלו תקלות או פגמים בהתנהלות של המוסדות הפיננסיים. לפירוט והרחבה ראה [דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים"](#) בתמצית הדוחות הכספיים. למידע נוסף בנושא סיכון הציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018 והדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

3.6. סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון רגולציה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי, סיכון סביבתי וחומרת גורמי סיכון ראה ה"דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018".

3.7. טבלת גורמי סיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, ביצע הבנק מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה. בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי חומרת הסיכון של כל אחד מגורמי הסיכון. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חמש דרגות חומרה לכל גורם סיכון. עבור שלוש דרגות (נמוכה, בינונית וגבוהה) נקבעו מדדים כמותיים:

- דרגת חומרה נמוכה** - הפגיעה ברווח השנתי בגין אירוע קיצון קטנה יותר מהרווח השנתי הממוצע לפני מס במהלך עסקים רגיל, כלומר, אירוע קיצון לא יגרום לבנק לעבור להפסדים.
- דרגת חומרה בינונית** - הפגיעה ברווח השנתי בגין אירוע קיצון גדולה מהרווח השנתי הממוצע לפני מס במהלך עסקים רגיל ולכן גורמת לבנק לעבור להפסד לפחות באחת משנות התרחשות האירוע, ולירידה ביחס הון רובד ראשון, אך יחס ההון לא ירד אל מתחת לרמת קיבולת הסיכון שהוגדרה (6.5%).
- דרגת חומרה גבוהה** - הפגיעה ברווח בגין אירוע קיצון, תגרום לירידה ביחס ההון רובד ראשון אל מתחת לרמת קיבולת הסיכון.

כדי לכמת את השפעת גורמי הסיכון על הרווח ועל יחס ההון של הבנק, נבחנו, עבור מרבית הסיכונים, תרחישי קיצון מערכתיים ותרחישי גורם סיכון בודד וההשפעה החמורה ביותר מבין התרחישים משמשת לצורך טבלת גורמי סיכון. יצוין כי כימות זה מתייחס להשפעה על הון הבנק ויתכנו תרחישים הכוללים ירידה ברווח או הפסדים שהשפעתם על רווחיות הבנק אינה זניחה אולם השפעתם על הלימות ההון הינה נמוכה ולפיכך יסווגו בדרגת חומרה נמוכה. בנוסף, כאשר להערכת צוות המומחים, המדדים הכמותיים אינם נותנים ביטוי מספיק לחומרת גורם הסיכון או כאשר אין אפשרות לקבוע בשיטות כמותיות מהימנות את רמת הסיכון של גורם סיכון מסוים ניתן ביטוי לחוות דעת של צוות המומחים.

כל גורם סיכון המופיע בטבלה שלהלן נבדק, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לגורמי סיכון נוספים המופיעים בטבלה. יחד עם זאת, בגורמי סיכון "מצב המשק בעולם" ו"מצב המשק בישראל" המופיעים בטבלה, נבחנו תרחישים מערכתיים האומדים את ההשפעה על הרווח ויחס ההון כתוצאה משילוב של מספר גורמי סיכון. נדגיש כי תרחישי הסיכון מדמים מצב של התממשות נזקים בלתי צפויים מעבר לרמה הצפויה של אירועי נזק במהלך העסקים הרגיל של הקבוצה.

הבנק מעריך את רמת הסיכונים גם בשיטה נוספת המבוססת על הערכות מומחה של רמת הסיכון המובנה, איכות ניהול הסיכונים ואפקטיביות הבקורות והסיכון השיורי. הסיכון המובנה הינו הסיכון המצרפי הקיים בפעילות בה עוסק הבנק ומוגדר כהפסד פוטנציאלי מפעילות זו. הערכת סיכון מובנה מתבצעת בראיה צופה פני עתיד וגם בראיית העבר אך מבלי להתחשב בתהליכי הניהול והבקורות. כדי לאמוד את הסיכון השיורי המביא בחשבון את תהליכי הניהול והבקורה, נוספו למודל הערכות מומחי תוכן במעגל הבקורה השני בדבר איכות ניהול הסיכונים ואפקטיביות הבקורות. שילוב האמידה בשתי השיטות לכלל הערכת הסיכון השיורי הניתנת בטבלה להלן בסולם בן חמש דרגות חומרה, נעשה כהערכת מומחה המשקפת את הטיפול של מומחי התוכן בתחומים השונים והוא כפוף לכל ההסתייגויות האמורות לגבי מידע צופה פני עתיד.

טבלה 26-3: חומרת גורמי הסיכון

השפעת הסיכון	גורם הסיכון
סיכונים פיננסיים	
1.	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי*)
1.1	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות
1.2	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית
1.3	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים
2.	סיכון שוק
2.1	מזה: סיכון ריבית
2.2	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין
2.3	מזה: סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי
3.	סיכון נזילות
סיכונים תפעוליים ומשפטיים	
4.	סיכון תפעולי ⁽¹⁾
4.1	מזה: סיכון סייבר
4.2	מזה: סיכון IT
5.	סיכון משפטי
סיכונים אחרים	
6.	סיכון מוניטין
7.	סיכון אסטרטגיה ותחרות
8.	סיכון רגולציה וחקיקה
9.	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל
10.	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם
11.	סיכון ציות* ⁽²⁾

* תחת סיכון הציות כלולים גם הסיכונים הנובעים מהחקירות על-ידי רשויות בארצות-הברית כאמור בביאורים D10 ו-D10 בתמצית הדוחות הכספיים.
 (1) רמת הסיכון התפעולי וכן רמת סיכון ה-IT הכלולה בה עלו לבינונית בשים לב לסביבה התפעולית המורכבת הן בהיבטים טכנולוגיים והן בהיבטים אחרים שאינם טכנולוגיים.
 (2) רמת סיכון הציות עלתה לרמת סיכון בינונית-גבוהה בשים לב לרגולציה ולסביבת האכיפה המתגברות בארץ ובעולם.

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים

4.1 מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2018. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדני הנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2018.

4.2 בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), וביוני 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

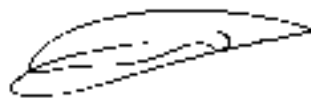
במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותייעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת והעדכנית של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2019 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתייעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. בדיקת האפקטיביות של נהלי הבקרה השנתית מתוכננת בעיקרה למחצית השנייה של השנה ומבוצעת על-פי המתוכנן.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2019 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2019 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

ארי פינטו
המנהל הכללי

עודד ערן
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 14 באוגוסט 2019

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרך כלל במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2/באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקות בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנסאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פעילות מופסקת

בהתאם לתקינה האמריקאית, פעילות מופסקת מוגדרת כרכיב של ישות (או קבוצת רכיבים), העומד בשני הקריטריונים הבאים:

1. הרכיב מקיים את הקריטריונים של "מוחזק למכירה".
2. מדובר ב: א. שינוי אסטרטגי ו-ב. שיש לו או שתהיה לו השפעה מהותית על פעילויות הישות והתוצאות הפיננסיות שלה.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business - פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer - פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer - הסדר מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרוייקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment - חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act - תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation - התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative - תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפוחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country - ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market - שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan - אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk - מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule - חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

מ
מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 8, 42, 43, 44, 46, 73, 154, 155, 156,
 208, 205, 159, 158, 157
מגזרי פעילות פיקוחיים 7, 8, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 73, 134,
 158, 157, 156, 155, 154, 152, 150, 148, 146, 144, 142, 140, 138, 136
מדינות זרות 27
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 116
מימון ממונף 8, 61, 62
מינוף 8, 12, 34, 73, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120
מסגרות אשראי 26, 180

נ
נגזרים 8, 20, 26, 29, 40, 47, 51, 52, 53, 55, 56, 62, 73, 78, 80, 82,
 85, 88, 89, 90, 91, 108, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 182, 183,
 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 217,
 218, 220, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234
נזילות 7, 12, 14, 30, 46, 54, 64, 65, 66, 120, 121, 133
ניירות-ערך 8, 11, 12, 14, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 33, 46, 51, 52, 53,
 55, 77, 78, 82, 83, 88, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101,
 102, 103, 104, 118, 121, 130, 134, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 167,
 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 182, 183, 184,
 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 193, 194, 195, 199, 200, 207, 209,
 210, 223, 225, 227, 229, 234
נכסים אחרים 34, 51, 52, 53, 78, 82, 102, 103, 104, 159, 160, 161, 162,
 163, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178,
 179, 228, 224, 184, 183, 182
נכסי סיכון 32, 34, 114, 136, 140, 144, 148, 152

ס
סייבר 14, 46, 66
סיכון אשראי 7, 8, 14, 22, 26, 32, 34, 35, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54,
 55, 58, 59, 60, 62, 66, 73, 86, 103, 104, 105, 106, 114, 131, 132, 133,
 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174,
 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 185, 186, 188, 210, 221
סיכונים אחרים 7, 65, 66
סיכון מוניטין 14, 46, 66
סיכון מימון 65
סיכון נזילות 7, 12, 14, 46, 64, 66, 133
סיכון סביבתי 65
סיכון רגולטורי 14, 46
סיכון ריבית 14, 30, 46, 63, 66
סיכון שוק 7, 8, 14, 34, 46, 63, 66, 133
סיכון תפעולי 14, 32, 34, 46, 65, 66, 114, 133

א
איגוה 34, 89, 234
אשראי לציבור 8, 14, 22, 25, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53,
 55, 73, 78, 83, 86, 87, 102, 103, 104, 105, 106, 136, 140, 144, 148, 152,
 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168,
 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183,
 184, 185, 186, 187, 188, 210, 211, 212, 213, 214, 216, 217, 221, 222, 223,
 233, 234

ג
גידור 20, 21, 24, 40, 46, 57, 77, 85, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 130, 218

ד
דיבידנד 8, 14, 29, 30, 44, 45, 79, 80, 81, 83, 89, 113, 114, 124, 182, 196, 198

ה
הון והלימות הון 46
הון מניות 33, 79, 80, 81
הלבנת הון 18, 65, 215
הלוואות לדיור 8, 25, 26, 34, 41, 42, 43, 44, 47, 51, 52, 53, 56, 58, 86,
 102, 103, 104, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154,
 155, 156, 157, 158, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 179, 180, 205, 212,
 182, 18
הליכים משפטיים 18, 122
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 167, 168, 169
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 22, 221

ו
ועדת שטרומ 199, 209

ז
זכויות עובדים 73, 82, 108, 109, 110, 111, 112, 113

ח
חובות פגומים 13, 14, 48, 49, 55, 102, 103, 104, 136, 140, 144, 148,
 152, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177,
 178, 185, 223, 227

י
ירידת-ערך 85

ע

עמלות 8, 13, 14, 19, 22, 23, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 76, 87, 122,
134, 138, 142, 146, 150, 154, 155, 156, 157, 158, 205, 208, 210, 211,
212, 213, 214, 216, 217, 222, 223, 227
ענפי משק 8, 25, 26, 28, 35, 55, 62

פ

פיקדונות הציבור 14, 25, 28, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 73,
78, 86, 88, 107, 136, 140, 144, 148, 152, 154, 155, 156, 157, 182,
183, 184, 186, 187, 188, 210, 211, 213, 214, 216, 217, 218, 225, 226, 229,
230, 233

ר

רווח למניה 76

ש

שווי הוגן 9, 20, 24, 29, 33, 47, 63, 64, 73, 77, 85, 89, 91, 92, 93, 94,
95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 109, 129, 130, 131, 132, 133, 185, 186,
187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 220

ת

תגמול 79, 80, 81, 113, 234
תיק בנקאי 63, 64
תיק למסחר 27
תשלום מבוסס מניות 79, 80, 81, 82